

WIJKBELEVINGSONDERZOEK LAAG-SOEREN

Hoe beleven de bewoners van Laag-Soeren de leefbaarheid in hun dorp?

**van hall
larenstein**
university of applied sciences

gemeente Rheden

Colofon

Titel: Wijkbelevingsonderzoek Laag-Soeren

Ondertitel: Hoe beleven de bewoners van Laag-Soeren de leefbaarheid in hun dorp?

Datum voltooiing: 27 januari 2023

Auteurs: 1^e jaars Studenten Management van de Leefomgeving, jaargang 2022-2023

Opdrachtgever: Dirk de Rooij, beleidsmedewerker openbaar groen, Gemeente Rheden, d.derooij@rheden.nl

Modulecoördinator: Daan van der Linde, daan.vanderlinde@hvhl.nl

Eindredactie: Daan van der Linde, Daniël Robijn en Radinka Ustasia

Van Hall Larenstein is een internationale groene kennisinstelling, waar we met passie en kunde onderwijs verzorgen, ondersteund door toegepast onderzoek binnen diverse lectoraten. We leiden proactieve professionals op, die op een verantwoorde en ondernemende wijze een positieve bijdrage leveren aan een duurzame samenleving.

Hogeschool Van Hall Larenstein

Larensteinselaan 26a, 6882 CT Velp

026-3695695

www.hvhl.nl

Figuur 1 De klas ML-V1 van de Hogeschool van Hall Larenstein bij het beeld Rollend Paard in Laag-Soeren bij de eerste kennismaking met het dorp.

Voorwoord

Dit rapport en onderzoek is uitgevoerd door de eerstejaars studenten van Management van de Leefomgeving. In samenwerking met gemeente Rheden hebben de eerstejaars studenten van Management van de Leefomgeving een wijkbelevingsonderzoek uitgevoerd in het dorp Laag-Soeren. Dit wijkbelevingsonderzoek is uitgevoerd aan de hand van anonieme enquêtes die verspreid zijn door heel Laag-Soeren. Door middel van de enquête kregen de bewoners de gelegenheid, om zes verschillende thema's, de negatieve en positieve aspecten van Laag-Soeren aan orde te brengen.

De opleiding Management van de Leefomgeving bestaat nu al 6 jaar op de Hogeschool Van Hall Larenstein. Het is een HBO-bachelor waarbij de studenten zich voortdurend bezig houden met de veranderingen van de omgeving. De studenten leren de sociale en fysieke kanten van de stad en hoe je deze het beste kunt combineren. Ze leren dus ook veel van ontwikkeling, communicatie, ruimtelijke ordening, regionale economie, natuur en milieu en bestuurskunde.

Een opdracht als deze geeft de studenten dus een mooie kans om te kijken hoe dingen werken tussen de gemeente en een dorp.

Wij willen alle docenten die betrokken waren bij dit wijkbelevingsonderzoek bedanken voor alle hulp. Ook bedanken wij de opdrachtgever Dirk de Rooij van de gemeente Rheden voor het geven van deze mooie mogelijkheid om te kunnen ontwikkelen in dit vakgebied. Evenzeer bedanken wij de bewoners van Laag-Soeren voor hun bijdrage in het onderzoek.

Inhoud

COLOFON	1
VOORWOORD	2
INLEIDING	4
AANLEIDING EN PROBLEEMSTELLING	4
DOEL	4
HOOFD- EN DEELVRAGEN	5
METHODE	6
<i>Observaties</i>	6
<i>Interviews</i>	6
<i>Literatuuronderzoek</i>	6
<i>Enquetes</i>	6
RESULTATEN	7
ALGEMENE VRAGEN	8
<i>Deelconclusie</i>	10
VOORZIENINGEN	10
<i>Deelconclusie</i>	20
DORPSGEVOEL	22
<i>Deelconclusie</i>	30
SOCIALE KWALITEIT	31
<i>Deelconclusie</i>	42
OMGEVING	42
<i>Deelconclusie</i>	52
VERKEER, VEILIGHEID & BEREIKBAARHEID	53
<i>Deelconclusie</i>	57
TOERISME	58
<i>Deelconclusie</i>	62
CONCLUSIE	63
DISCUSSIE	64
BIBLIOGRAFIE	65
BEGRIPPEN	66
BIJLAGEN	67
ENQUÊTE LAAG-SOEREN	67
WIJKBELEVINGSPOSTERS	77
PERSAANKONDIGING IN RHEDEN NIEUWS MET LINK NAAR VIDEO	78
PERSBERICHT OVER DE RESULTATEN	80
FOTO'S UITVOEREN VAN DE ENQUÊTE IN LAAG-SOEREN	82
FOTO'S BEWONERSAVOND OP 18 JANUARI 2023	83

Inleiding

Aanleiding en probleemstelling

Laag-Soeren is een dorp gelegen aan het Nationaal Park Veluwezoom. Het ligt tussen Dieren en Eerbeek in. Net zoals Dieren en Eerbeek, valt Laag-Soeren ook onder de gemeente Rheden. Elk jaar werkt Management van de Leefomgeving samen met de gemeente Rheden om een wijkbelevingsonderzoek uit te voeren. Dit jaar is Laag-Soeren gekozen voor het wijkbelevingsonderzoek, met de vraag: "Hoe beleven de bewoners van Laag-Soeren de leefbaarheid in hun dorp?" Om dit te kunnen beantwoorden zijn er enquêtes verspreid bij alle huishoudens in Laag-Soeren en hier zijn later analyses op uitgeoefend.

De respons was hoog: 108 mensen hebben de enquête ingevuld op een totaal van 450 huishoudens. Dat betekent dat 24% van de huishoudens heeft gereageerd. Meestal is onze respons in de eerdere onderzoeken in Rheden rond de 13%.

We hebben voor het eerst gebruik gemaakt van de digitale enquêtetool Maptionnaire (anonymous, 2023). Dit Finse programma maakt het mogelijk om een mix van gewone vragen en kaartvragen te stellen. Er waren geen grote problemen met het invullen van de enquête op smartphone, tablet of computer. We kunnen van een waardevolle nieuwe tool spreken voor de opleiding.

Deze enquête kent zes thema's. Deze thema's zijn beschreven in verschillende hoofdstukken, zoals; Verkeer, Dorpsgevoel en Sociale kwaliteit.

Doel

Door het betrekken van de bewoners bij het verbeteren van hun eigen dorp kan er een realistisch beeld worden geschetst over hun meningen. Door participatie ontstaat er meer betrokkenheid in de buurt. Wij als groep voelen ons verantwoordelijk voor het verwerken van de enquêtes en om die vervolgens om te zetten naar een conclusie die overeenkomt met het beeld van de inwoners. Deze wordt dan uiteindelijk gepresenteerd aan de opdrachtgever.

Laag-Soeren is een rustig dorp met bijna 1000 inwoners. De gemeente Rheden is benieuwd naar wat er leeft in het dorp. Als de knelpunten op het gebied van leefbaarheid bekend zijn, kan er wellicht op ingespeeld worden. Het is op dit moment onduidelijk wat de bewoners vinden van de leefbaarheid.

In ons onderzoek kijken we naar kansen en bedreigingen voor de leefbaarheid. Waar mogelijk betrekken we daarbij de bewoners. Met een interview aan een aantal sleutelfiguren peilen we welke thema's er leven bij de mensen. Met een enquête vragen we alle bewoners naar hun mening. In een bewonersavond presenteren we de resultaten. Voor onze studentengroep is dat de eerste keer dat we actief mensen benaderen. Verderop in de studie bouwen we dat uit tot het faciliteren van bewonersbijeenkomsten en het adviseren over kansen en bedreigingen. Dat advies hebben we nu niet gegeven. We beperken ons tot het weergeven van de onderzoeksresultaten.

Hoofd- en deelvragen

De hoofdvraag van dit onderzoek is:

“Wat vinden de bewoners van Laag-Soeren van de leefbaarheid van hun dorp?”

Om dit te beantwoorden is er eerst een kijkje gedaan in het dorp, om een algemene indruk te krijgen van de huidige status. Tijdens dit bezoek is er gekeken naar opvallende dingen in de wijk en zijn er gesprekken gevoerd met de bewoners zelf.

Nadat dit gedaan is, zijn er zes thema's opgesteld om de hoofdvraag te beantwoorden. Deze thema's luiden als volgt:

1. Voorzieningen; Alles wat het genieten van attracties mogelijk maakt.
2. Dorpsgevoel; De sfeer van het dorp.
3. Sociale kwaliteit; De sociale contacten van de bewoners en de mogelijkheden hiervoor.
4. Omgeving; De belevenis van de bewoners over het gebied van Laag-Soeren.
5. Verkeer, veiligheid en bereikbaarheid; De verplaatsing tussen locaties, de veiligheid hiervan en de bereikbaarheid van het dorp naar andere locaties.
6. Toerisme; Het reizen voor recreatieve of financiële doelen.

Deze thema's worden beantwoord met verschillende methodes. Deze methodes worden op de volgende pagina uitgelegd.

Methode

Een onderzoek uitvoeren gaat in meerdere stappen op verschillende manieren. Dit onderzoek is uitgevoerd op basis van observaties, interviews, enquêtes en literatuuronderzoek. Uit de enquêtes zijn veel cijfers gekomen en uiteindelijk verwerkt naar grafieken. Deze cijfers worden daarna geanalyseerd en verklaard. Het is dus ook een mix van een kwantitatief en kwalitatief onderzoek.

Observaties

De studenten zijn gaan kijken in de wijk om een algemene indruk te maken. Hierbij werd er vooral gelet op wat voor thema's aanbod kunnen komen voor het onderzoek zoals verkeer.

Interviews

De interviews zijn gehouden op verschillende momenten en plekken. De studenten spraken mensen op straat, bij hun huis en op ontmoetingsplekken. Ook hier werd er vooral gelet op wat voor thema's er konden gebruikt worden voor het onderzoek.

Literatuuronderzoek

Het literatuuronderzoek is vooral gedaan om inspiratie op te doen voor de thema's en data te krijgen die niet gehaald kon worden vanuit de enquêtes. Hierbij is voornamelijk gebruik gemaakt van internetbronnen.

Enquêtes

De enquêtes zijn ingezet om de bewoners een eerlijke kans te geven om hun mening te geven over het dorp op basis van de zes opgestelde thema's. Uit deze enquêtes is data opgehaald wat gebruikt is voor het schrijven van het onderzoek en de bewonersavond.

Resultaten

In de resultaten wordt gekeken naar de data die gehaald zijn uit de ingevulde enquêtes. Deze data wordt daarna geanalyseerd en hieruit worden samenhangen gecreëerd. Dit is ingedeeld in zes thema's:

- Voorzieningen
- Dorpsgevoel
- Sociale kwaliteit
- Omgeving
- Verkeer, veiligheid en bereikbaarheid
- Toerisme

In elk thema wordt er gekeken naar de analyses en deelconclusie.

Voordat de zes thema's beginnen wordt er eerst gekeken naar de "algemene vragen" die gemaakt zijn aan de respondenten.

Algemene vragen

Voor de algemene vragen wordt er gekeken naar de wie de respondent is. Hiermee kunnen er later verbanden worden gelegd, zoals tussen de leeftijd en geslacht van de respondenten met de thema's.

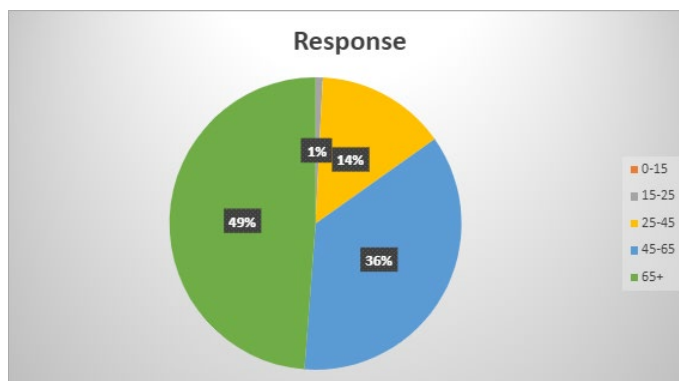
Enquêtevragen

- Wat is uw leeftijd
- Hoeveel jaar woont u al in Laag-Soeren?
- Wat is de samenstelling van uw huishouden?
- Bent u lid van de dorpsvereniging Soerens Belang?

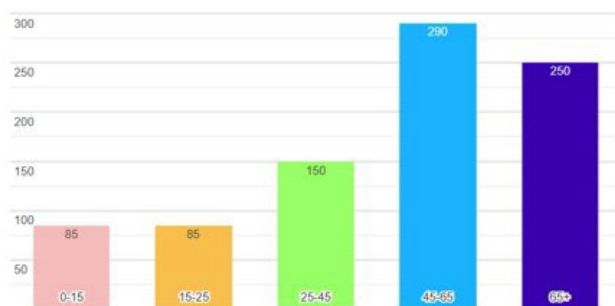
Enquêtevragen

Vraag 1: *Wat is uw leeftijd?*

Hieruit bleek dat bijna 50% van de respondenten 65 jaar en ouder is. 36% is 45-65 jaar en 14% 25-45. Dit betekent dat de gemiddelde leeftijd relatief hoog is. Dit zorgt ervoor dat de resultaten niet compleet representatief zijn, omdat de jongere bevolking mist.

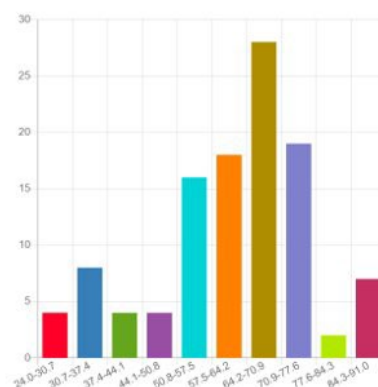

Inwoners naar leeftijd - buurt Laag-Soeren

Bevolking, leeftijdsgroepen: aantal inwoners op 1 januari 2022 per leeftijdsgroep.

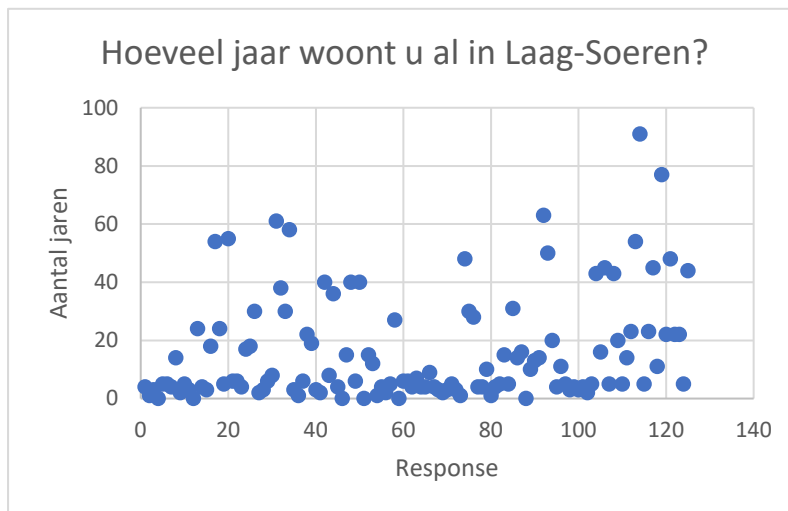
Leeftijdsopbouw uit allecijfers.nl

Leeftijdsverdeling enquête

Maar de leeftijdsopbouw van het dorp komt goed overeen met de resultaten van de enquête.

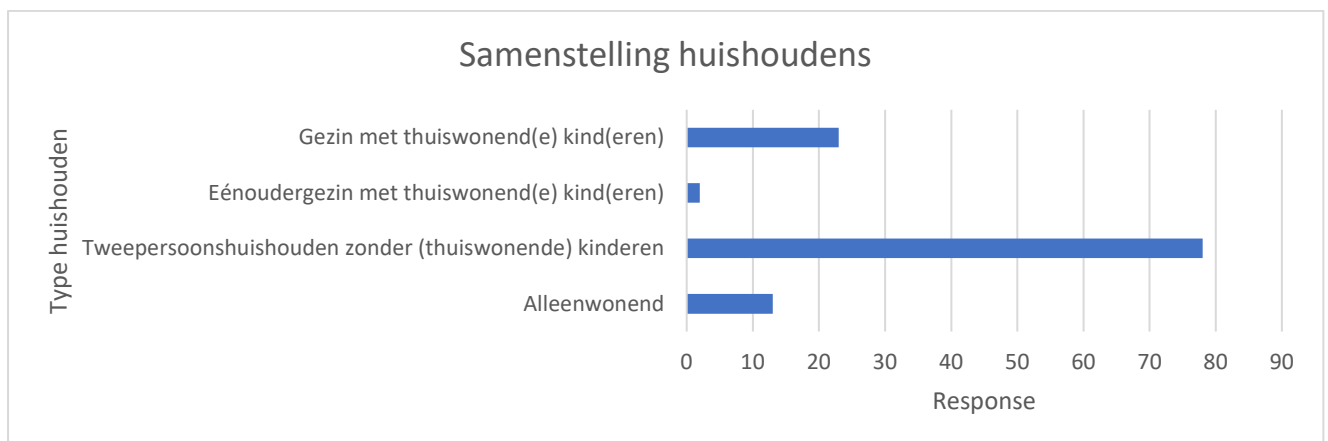
Vraag 2: Hoeveel jaar woont u al in Laag-Soeren?

In dit grafiek is te zien hoelang mensen al in Laag-Soeren wonen. Hieruit blijkt dat de meeste bewoners minder dan 10 jaar in het dorp wonen. Toch zijn er ook bewoners die al wat langer in het dorp wonen. Zelfs een bewoner die er meer dan 90 jaar woont.

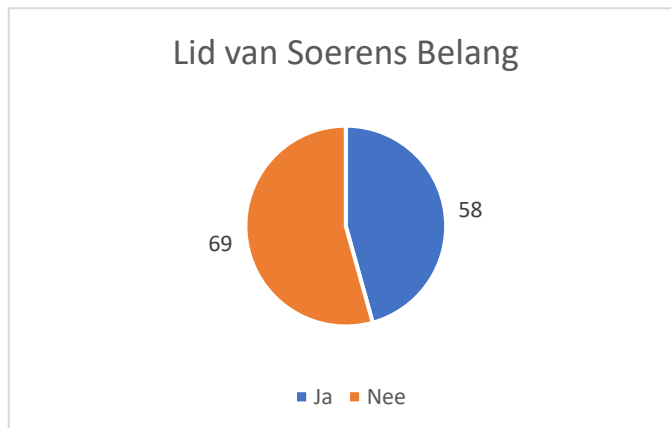
Vraag 3: Wat is de samenstelling van uw huishouden?

Uit de grafiek hieronder is te zien dat de meeste huishoudens bestaan uit 'tweepersoonshuishoudens zonder (thuiswonende) kinderen'. Dit zijn er 78. Daarna zijn er ook gezinnen met thuiswonend(e) kind(eren), dit zijn er 23. 13 respondenten wonen alleen en maar 2 bestaan uit een Eénoudergezin met thuiswonende(e) kind(eren).

Vraag 4: *Bent u lid van de dorpsvereniging Soerens Belang?*

Uit de enquête blijkt dat veel respondenten lid zijn bij het Soerens Belang. Dit laat zien dat veel respondenten al actieve bewoners zijn die graag participeren in dit soort activiteiten. Echter is het dus waarschijnlijk wel zo dat de totale aantal mensen die bij het Soerens Belang zitten in het dorp, niet veel meer is dan wat er uit deze enquête is gekomen.

Deelconclusie

Uit de algemene vragen blijkt dat de gemiddelde leeftijd van de respondenten relatief hoog is. Dit betekent dat de enquête niet volledig representatief is voor de bevolking van Laag-Soeren. Het schijnt dat de meeste bewoners minder dan 10 jaar in het dorp wonen. Dit betekent dat er een circulatie is aan inwoners die elkaars plaats innemen. Het dorp heeft vooral tweepersoonshuishoudens zonder (thuiswonende) kinderen. De meeste mensen komen hier dus ook wonen nadat de kinderen het huis uit zijn gegaan. Als laatste zijn er relatief veel respondenten lid van het Soerens Belang.

Voorzieningen

Voorzieningen zijn belangrijk. Voorzieningen creëren een ontmoetingsplek zorgen voor recreatie en kunnen dienen als herkenningspunten voor de omgeving. Voorzieningen worden ingezet voor controle, vrijheid en betekenis voor de bewoners.

Uit onderzoek is gebleken dat leefbaarheid gaat om de aanwezigheid van een gemeenschapsgevoel, collectieve activiteiten en de zorg voor elkaar. Een dorp is niet specifiek afhankelijk van voorzieningen. Veel dorpen weten te functioneren zonder voorzieningen. De enige voorziening die als min of meer onmisbaar wordt gezien is de aanwezigheid van een overdekte ruimte om samen te komen. Bijvoorbeeld een dorpshuis, schoolklas of kroeg.

Ook mobiliteit en interactie spelen een rol bij het ervaren van leefbaarheid. Bewoners die aangeven slecht voorzieningen te kunnen bereiken zijn over het algemeen minder gezond en gelukkig en voelen zich vaker eenzaam. Hoe beperkter de mobiliteit van de bewoner hoe meer nabije voorzieningen worden gewaardeerd.

Enquête vragen:

- Hoe vaak maakt u gebruik van de volgende voorzieningen?
- Hoe makkelijk kunt u de onderstaande bereiken?
- Hoe is de kwaliteit van de onderstaande voorzieningen?
- Welke voorzieningen mist u het meest in Laag-Soeren?

Enquêtevragen

Vraag 1: Hoe vaak maakt u gebruik van de volgende voorzieningen?

Hoe vaak maakt u gebruik van de voorzieningen	Niet (%)	Enkele dagen per jaar (%)	1/2 dagen per maand (%)	1/2 dagen per week (%)	3/4 dagen per week (%)	5/7 dagen per week (%)
Ontmoetingsplekken	31,9	35,3	17,2	12,9	0,9	1,7
Natuurgebieden	1,7	5	9,2	20	20,8	43,3
Scholen	93,3	1		3,8		1,9
Winkels & Horeca	55,8	9,6	4,8	20,2	8,7	1
Sportgelegenheden	83,6		1,8	10,9	3,6	
Speeltuinen	79,4	8,4	3,7	3,7	2,8	1,9
Zorg- en medische voorzieningen	73,5	20,6	3,9	1	1	
Openbaar vervoer	55,9	36	4,5	1,8	0,9	0,9

Tabel 1: Gebruik voorzieningen (SPSS 2023)

Ontmoetingsplekken

Er is gebleken dat 31,9% geen gebruik maakt van ontmoetingsplekken. Uit de enquête is gebleken dat 15,5% wekelijks ontmoetingsplekken gebruiken. De voornaamste ontmoetingsplek die Laag-Soeren kent is 't Sprengenhuis. Uit de enquête is gebleken dat de inwoners sociaal contact thuis hebben of tijdens het uitlaten van de hond. Het Sprengenhuis wordt, bijvoorbeeld gebruikt voor de koffieklets. Elke donderdag komt een vast groepje bewoners naar de koffieklets.

Natuurgebieden

De natuurgebieden wordt door 43,3% dagelijks gebruikt. Uit de enquête is gebleken dat 40,8% van de inwoners de natuurgebieden wekelijks gebruikt. Uit gesprekken is vernomen dat de inwoners vaak in Laag-Soeren zijn komen wonen vanwege de bosrijke omgeving. Bij het analyseren van de gegevens is er gebleken dat 1,7% geeft aan nooit gebruik maakt van de natuurgebieden.

Scholen

De scholen worden het minst gebruikt in het dorp. Bij het analyseren van de gegevens is er opgevallen dat er geen schoolgaande inwoner de enquête heeft ingevuld. De gemiddelde leeftijd in Laag-Soeren is 65+. Dit zou kunnen verklaren dat de scholen door 93,3% niet gebruikt wordt.

Winkels & horeca

In de omgevende dorpen zijn diverse winkels te vinden. De winkels worden door de meeste mensen 55,8% niet gebruikt. De respondenten geven aan dat 1% dagelijks winkels en

horeca gebruiken. De winkels en horeca wordt door 28,9% wekelijks gebruikt. De dichtbij zijnde supermarkt en horeca ligt 3 km van het dorp af (in Dieren of Eerbeek).

Sportgelegenheden

Buiten sportgelegenheid zijn niet aanwezig in Laag-Soeren. In Laag-Soeren is wel een volleybal- en een voetbalveld. Uit de enquête is er naar voren gekomen dat 14,5% van de respondenten de sportgelegenheden wekelijks gebruikt. Een meerderheid van 83,6% geeft aan dat ze niet sporten.

Speeltuinen

Speeltuinen worden niet veel gebruikt. Uit de enquête is gebleken dat 79,4% van de respondenten geen gebruik maakt van speeltuinen. Dit komt door de leeftijd van de inwoners. De speeltuinen wordt door 8,4% respondenten wekelijks gebruikt.

Zorg- en medische voorzieningen

De zorg wordt door 20% van de inwoners jaarlijks gebruikt. Bij het analyseren van de resultaten is er opgevallen dat 73% van de respondenten zegt geen zorg te gebruiken. De gemiddelde leeftijd van de respondenten is 65+. Vooraf was er verwacht dat de respondenten dan juist meer zorg nodig hebben.

Openbaar vervoer

Het openbaar vervoer wordt door 36% door de inwoners een paar keer per jaar gebruikt. Een meerderheid van 55% zegt het openbaar vervoer nooit te gebruiken. Het openbaar vervoer wordt door 2,7% wekelijks gebruikt. En 0,9% geeft aan het openbaar vervoer dagelijks te gebruiken.

Vraag 2: Hoe makkelijk kunt u de voorzieningen bereiken?

Hoe makkelijk kunt u de voorzieningen bereiken? ▾	Moeilijk (%) ▾	Goed (%) ▾	Erg makkelijk (%) ▾
Ontmoetingsplekken		60,8	39,2
Natuurgebieden	1,8	36	62,3
Scholen	58,5	28,3	13,2
Winkels & Horeca	42,9	46,8	10,4
Sportgelegenheden	26,8	53,5	19,7
Speeltuinen	11,1	54,2	34,7
Zorg- en medische voorzieningen	42,6	51,5	5,9
Openbaar vervoer	15,2	67,4	17,4

Tabel 2: Bereikbaarheid van de voorzieningen (SPSS 2023)

Ontmoetingsplekken

Uit de resultaten van de enquête vinden veel inwoners (60,85) dat de ontmoetingsplekken goed bereikbaar zijn. Dit zal een verband hebben met de locatie van het Sprengenhuis. Het Sprengenhuis staat centraal in het dorp en is voor jong en oud goed bereikbaar. Uit de enquête is gebleken dat 39,2% van de inwoners de ontmoetingsplekken erg makkelijk kan bereiken.

Natuurgebieden

Veel bewoners geven aan dat natuurgebieden goed of erg makkelijk bereikbaar zijn. Een klein percentage (1,8%) geeft aan dat de natuurgebieden moeilijk bereikbaar zijn. De makkelijke bereikbaarheid heeft Laag-Soeren te danken aan de ligging. Laag-Soeren ligt namelijk naast de Veluwezoom.

Scholen

Scholen worden veelal als moeilijk bereikbaar aangemerkt. Dit heeft te maken met het feit dat Laag-Soeren geen basis- of middelbaaronderwijs aanbiedt. Voor een school kom je dan in Eerbeek of in Dieren terecht. De schoolgaande inwoners moeten dus verder reizen. In het verleden heeft Laag-Soeren een school gekend. Deze is aan gebrek van leerlingen opgeheven.

Winkels & horeca

De Harmonie was in Laag-Soeren dé horecavoorziening. Deze is ondertussen permanent gesloten. Op de plek van de harmonie worden 18 woningen gebouwd door een projectontwikkelaar. Uit de bewonersavond is er vernomen dat 't Sprengenhuis een horecavergunning heeft. Door de beperkte openingstijden wordt deze horecavoorziening weinig gebruikt. Wat betreft winkels is het eigenlijk hetzelfde verhaal als met de scholen. Voor een winkel moet je naar Eerbeek of naar Dieren. Uit de enquête is gebleken dat 42,9% de horeca en winkels moeilijk bereikbaar vindt. Het overgrote deel 57,2% geeft aan winkel en horeca goed of makkelijk te kunnen bereiken. Op de bewonersavond is er ondervonden dat ze binnen 15 minuten in een ander dorp zijn. Hier kunnen ze deze voorzieningen gebruiken.

Sportgelegenheid

Uit de enquête is gebleken dat 26,8% sportgelegenheden moeilijk bereikbaar is. Laag-Soeren kent nog een voetbalclub het leden aantal is niet groot genoeg om aan een competitie deel te kunnen nemen. Verder is er wel een mogelijkheid om volleybal te beoefenen. Vroeger kende een Laag-Soeren een ijsbaan. Deze is door gebrek aan leden gesloten. Door de gemiddelde leeftijd van de Laag-Soerenaren worden intensieve sporten weinig beoefend. Een percentage van 53,5% geeft aan sportgelegenheden goed te kunnen bereiken. En 19,7% geeft aan sportgelegenheden makkelijk te kunnen bereiken. Voor sportgelegenheden moet er buiten het dorp bewogen worden. Er is wel een gymzaal in 't Sprengenhuis.

Speeltuinen

Veel mensen geven aan dat de speeltuinen goed of erg makkelijk bereikbaar zijn (88,9%). Dit komt omdat er in de oudere wijk een speeltuin centraal te vinden is. In de nieuwe wijk Sprengenhof is midden in de wijk een speeltuin aangelegd.

Zorg- en medische voorzieningen

Het dichtstbijzijnde ziekenhuis is te vinden in Zutphen. Dit is ongeveer 20 minuten rijden. Op het moment heeft Laag-Soeren nog een huisartsenpost. In gesprek met bewoners werd duidelijk dat deze binnen een afzienbare tijd zal verdwijnen. Voor een huisarts moeten de inwoners naar Eerbeek of Dieren. Dit zal een groot gemis zijn voor de oudere bevolking van Laag-

Soeren. Een gedeelte van 42,6% geeft aan dit moeilijk te kunnen bereiken. 5,9% geeft aan zorg makkelijk te kunnen bereiken en 51,5% goed.

Openbaar vervoer

Het openbaar vervoer is volgens 84,8% goed en makkelijk te bereiken. De bushalte de Harmonie ligt centraal in Laag-Soeren. De bus gaat richting Dieren en Eerbeek. Na een kort rit kunnen de inwoners in Dieren op de trein stappen. In Dieren stopt ook de intercity. Hierdoor staan de inwoners binnen 35 min op Arnhem centraal. Met de auto wordt Arnhem centraal in 37 minuten bereikt.

Vraag 3: Wat vindt u van de kwaliteit van de voorzieningen?

Wat vindt u van de kwaliteit v/d voorzieningen	Erg ontevreden (%)	Enigszins ontevreden (%)	Enigszins tevreden (%)	Erg tevreden (%)
Ontmoetingsplekken	7,2	16,9	56,6	19,3
Natuurgebieden	4,8	1	8,6	85,7
Scholen	59,5	4,8	28,6	7,1
Winkels & Horeca	35,8	13,4	37,3	13,4
Sportgelegenheden	24,1	11,1	48,1	16,7
Speeltuinen	20	8,3	45	26,7
Zorg- en medische voorzieningen	37,9	13,8	29,3	19
Openbaar vervoer	8,5	13,4	52,4	25,6

Tabel 3: Kwaliteit voorzieningen (SPSS 2023)

Ontmoetingsplekken

Een klein gedeelte van respondenten zijn enigszins ontevreden (16,9%) of erg ontevreden (7,2%) over de kwaliteit van de ontmoetingsplekken. Een groot gedeelte (56,6%) van de inwoners zijn enigszins tevreden over de kwaliteit.

Natuurgebieden

De bewoners (85,7%) zijn erg tevreden over de kwaliteit van de natuurgebieden. Dit kan verklaard worden door de ligging naast de Veluwezoom. De Veluwezoom is nationaal erg bekend en is een erg groot gebied waar je veel verschillende activiteiten kan uitvoeren op het gebied van recreatie in de natuur. Het biedt erg veel op het aspect van natuur. En klein percentage 5,8% zegt niet tevreden te zijn met de natuurgebieden.

Scholen

De kwaliteit van de scholen valt voor de bewoners van Laag-Soeren tegen. 59,5% zegt erg ontevreden te zijn met de kwaliteit van de scholen. Reden hiervoor is het gebrek aan een basis- of middelbare scholen in het dorp. Over de kwaliteit van de scholen in Eerbeek of Dieren kunnen geen uitspraken gedaan worden. Hier is geen onderzoek is gedaan.

Winkels & horeca

Ongeveer de helft van de respondenten zegt tevreden te zijn over de winkels en horeca gelegenheden. De andere helft zegt ontevreden te zijn over de winkels en horeca. Er is geen verder onderzoek gedaan hoe deze verdeeldheid ontstaan is.

Sportgelegenheid

Een gedeelte van 48,1% de inwoners is enigszins tevreden over de kwaliteit van de sportgelegenheden. De sportgelegenheden in Laag-Soeren zijn beperkt. Er wordt vanuit gegaan dat de inwoners voornamelijk tevreden zijn over de sportgelegenheden in de omliggende dorpen.

Speeltuinen

Uit de enquête is gebleken dat 20% van de inwoners erg ontevreden is over de speelvoorzieningen in het dorp. Een percentage van 11,1% zegt enigszins ontevreden te zijn. Meer dan de helft van de respondenten zijn tevreden over de speelvoorzieningen in het dorp.

Zorg- en medische voorzieningen

Zorg- en medische voorzieningen wordt door 37,9% als erg ontevreden ervaren. 13,8% zegt enigszins ontevreden te zijn met de zorg voorzieningen. Een percentage van 29,3% geeft aan enigszins tevreden te zijn. En 19% is erg tevreden. Laag-Soeren heeft enkel nog een huisarts.

Openbaar vervoer

Het openbaar vervoer wordt door meerderheid als goede kwaliteit ervaren. 21,9% is ontevreden over de kwaliteit van het openbaar vervoer. In Laag-Soeren is maar een bushalte te vinden. Deze bus rijdt één keer per uur. Deze bus gaat richting Dieren en Eerbeek.

Vraag 4: Welke voorzieningen worden het meest gemist?

De voorzieningen die het meeste gemist wordt zijn horeca en winkels met een percentage van 59,5% en 42%. Het gemis van de horeca komt door het sluiten van de Harmonie. Winkels zijn in omliggende dorpen genoeg aanwezig. Mensen hebben zich tijdens de bewonersavond uitgesproken dat ze een ontmoetingsplek willen in het dorp.

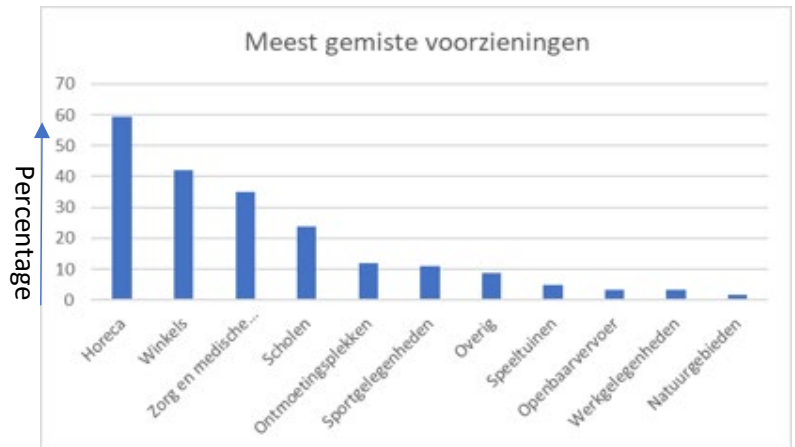
Zorgen- en medische voorzieningen wordt door 35% gemist. Dit zou komen doordat er alleen nog maar een huisarts aanwezig is in het dorp. Deze huisarts gaat binnen een afzienbare tijd verdwijnen.

Een ontmoetingsplek wordt door 11,9% gemist. Dit is een redelijk laag percentage. Het dorp heeft nu het Sprengenhuis als ontmoetingsplek.

Scholen wordt door 23,8% gemist. Een aantal jaar geleden was er nog een basisschool in Laag-Soeren. 11% van de respondenten zegt de sportgelegenheden te missen.

Een aantal respondenten heeft overig aangegeven die ze missen in Laag-Soeren. Overige:

- Bakker
- Deelauto
- Seniorenwoningen
- Uitjes voor de bewoners

Figuur 2: Grafiek meest gemiste voorzieningen (SPSS 2023)

Samenhangvragen

Voor de samengestelde vragen zijn er twee verbanden opgesteld. Deze zijn:

- Verband tussen kwaliteit en frequentie bezoeken van de voorzieningen
- Verband tussen bereikbaarheid en frequentie bezoeken van de voorzieningen

Per voorzieningen is er een Spearman's rangcorrelatie uitgevoerd. Er is voor een Spearman's test gekozen om dat de gebruikte variabelen nominaal zijn. Bij de uitkomsten van deze testen wordt er gekeken naar correlatie. Bij een positieve correlatie is er sprake van een positief verband tussen de twee variabelen. Bij een negatieve correlatie is er sprake van een negatief verband. Bij een correlatie van nul is er geen verband aanwezig. Hoe meer de correlatie (r_s) naar 1 of -1 neigt is er een sterk verband.

Bij het testen wordt er ook gekeken naar significantie. Bij significantie wordt er getoetst of het gevonden resultaat niet op toeval berust. Als het resultaat significant is, betekent dit dat het geen toeval is. Bij significantie wordt er rekening gehouden met een p-waarde. Een p-waarde van 0,05 is er sprake van 95% betrouwbaarheid. In sommige gevallen is er een p-waarde van 0,01 dit betekend dat er sprake is van 99% betrouwbaarheid.

Ook wordt tijdens het uitvoeren van de Spearman's test rekeningen gehouden met het aantal metingen/antwoorden (n). Dit is de steekproefgrootte.

Samenhang vraag 1

Het eerste verband dat is onderzocht is het verband tussen de frequentie bezoeken en kwaliteit van de opgestelde voorzieningen. De hypothese die opgesteld is luidt als: "hoe beter de kwaliteit van voorziening des te vaker de respondenten deze voorzieningen bezoeken

Voorziening	Correlatie	Significantie	n
Ontmoetingsplek	0,132	0,119	81
Natuurgebied	0,275	0,002	105
Scholen	0,394	0,007	39
Horeca & winkels	0,369	0,011	38
Sportgelegenheden	0,389	0,003	50
Speeltuinen	0,393	0,001	57
Zorg- en medisch	0,437	<0,001	53
Openbaar vervoer	0,247	0,014	78

Tabel 4: Overzicht correlatie, significantie, steekproefgrootte bij Spearman's test tussen kwaliteit & frequentie bezoeken voorzieningen (SPSS 2023)

Ontmoetingsplek

Er is een positief verband tussen het aantal bezoeken aan ontmoetingsplekken en kwaliteit. De significantie die gevonden is, is niet significant. Het verband berust op toeval en is dus niet betrouwbaar om een uitspraak over te trekken. ($r_s = 0,132$ / $p = 0,119$ / $n = 81$)

Natuurgebied

Tussen het verband aantal bezoeken en kwaliteit van natuurgebieden is er positieve samenhang gevonden. De respondenten die vaak natuurgebieden bezoeken zijn positief over de kwaliteit van de natuurgebieden. ($r_s = 0,275$ / $p = 0,002$ / $n = 105$). De significantie die gevonden is valt binnen de p-waarde 0,05 en valt binnen het betrouwbaarheidsinterval.

Scholen

Er blijkt een positieve samenhang te zijn tussen de hoe vaak de scholen bezocht worden en de kwaliteit hiervan. ($r_s = 0,394$ / $p = 0,007$ / $n = 39$). De gevonden p-waarde is kleiner dan 0,01 en is daarom 99% betrouwbaar.

Horeca & winkels

Tussen het verband aantal bezoeken en kwaliteit van horeca en winkels is er positieve samenhang gevonden. De respondenten die vaak natuurgebieden bezoeken zijn positief over de kwaliteit van de winkels en horecagelegenheden. ($r_s = 0,369$ / $p = 0,011$ / $n = 38$). De significantie die gevonden is valt binnen de p-waarde 0,05 en is 95% betrouwbaar.

Sportgelegenheden

Er blijkt een positieve samenhang te zijn tussen de hoe vaak de sportgelegenheden bezocht worden en de kwaliteit hiervan. ($r_s = 0,389$ / $p = 0,003$ / $n = 50$). De gevonden p-waarde is kleiner dan 0,01 en is daarom 99% betrouwbaar.

Speeltuinen

Bij het verband tussen het aantal bezoeken aan speeltuinen en kwaliteit van de speeltuinen, is een positief verband gevonden. Er is een significantie die binnen de p-waarde 0,01 valt. De uitspraak is dan ook 99% betrouwbaar. ($r_s = 0,393$ / $p = 0,001$ / $n = 57$)

Zorg- en medisch

Tussen het verband aantal bezoeken en kwaliteit van de zorg- en medische voorzieningen is er positieve samenhang gevonden. De respondenten die vaak de zorg- en medische voorzieningen bezoeken zijn positief over de kwaliteit van de voorziening. ($r_s = 0,437$ / $p = <0,001$ / $n = 53$). De significantie die gevonden is, is kleiner dan de p-waarde 0,01. De significantie spreekt dan van een betrouwbaarheid van groter dan 99%.

Openbaar vervoer

Er blijkt een positieve samenhang te zijn tussen de hoe vaak het openbaar vervoer gebruikt wordt en de kwaliteit hiervan. ($r_s = 0,247/ p = 0,014/ n = 78$). De gevonden p-waarde is kleiner dan 0,05 en is daarom ook 95% betrouwbaar.

Samengestelde vraag 2

Het tweede verband dat is onderzocht is het verband tussen de frequentie bezoeken en bereikbaarheid van de opgestelde voorzieningen. De hypothese die opgesteld is duidt als: "hoe makkelijker bereikbaar de voorziening is des te vaker de respondenten de voorzieningen bezoeken".

Voorziening	Correlatie	Significantie	n
Ontmoetingsplek	-0,223	0,013	114
Natuurgebied	0,434	<0,001	98
Scholen	0,231	0,052	51
Horeca & winkels	0,25	0,015	75
Sportgelegenheden	0,251	0,019	69
Speeltuinen	0,094	0,22	70
Zorg- en medisch	0,133	0,148	64
Openbaar vervoer	0,187	0,04	88

Tabel 5: Overzicht correlatie, significantie, steekproefgrootte bij Spearman's test tussen bereikbaarheid & frequentie bezoeken voorzieningen (SPSS 2023)

Ontmoetingsplek

Er is een negatief verband tussen het aantal bezoeken aan ontmoetingsplekken en bereikbaarheid hiervan. De significantie die gevonden is, is 95% significant. Omdat het een negatief verband is gaat de hoogste score van x gepaard met de laagste score van y. ($r_s = -0,223/ p = 0,013/ n = 114$). De respondenten die de ontmoetingsplekken makkelijk kunnen bereiken zijn ontevreden over de kwaliteit.

Natuurgebied

Tussen het verband aantal bezoeken en de bereikbaarheid van natuurgebieden is er positieve samenhang gevonden. De respondenten die vaak natuurgebieden bezoeken zijn positief over de bereikbaarheid van de natuurgebieden. ($r_s = 0,434/ p = <0,001/ n = 98$). De significantie die gevonden is, is kleiner dan 0,001 en daarom dan ook meer dan 99% betrouwbaar.

Scholen

Er blijkt een positieve samenhang te zijn tussen hoe vaak de scholen bezocht worden en de bereikbaarheid hiervan. ($r_s = 0,231/ p = 0,052/ n = 51$). De gevonden p-waarde is kleiner dan 0,05 en is daarom 95% betrouwbaar.

Horeca & winkels

Tussen het verband aantal bezoeken en bereikbaarheid van horeca en winkels is er positieve samenhang gevonden. De respondenten die vaak horeca en winkels bezoeken zijn positief over de bereikbaarheid van deze voorziening. ($r_s = 0,250/ p = 0,015/ n = 75$). De significantie die gevonden is valt binnen de p-waarde 0,05 en is 95% betrouwbaar.

Sportgelegenheden

Er blijkt een positieve samenhang te zijn tussen de hoe vaak de sportgelegenheden bezocht worden en de bereikbaarheid hiervan. ($r_s = 0,251$ / $p = 0,019$ / $n = 69$). De gevonden p-waarde is kleiner dan 0,05 en is daarom 95% betrouwbaar.

Speeltuinen

Bij het verband tussen het aantal bezoeken aan speeltuinen en bereikbaarheid van de speeltuinen is een klein positief verband gevonden. De gevonden p-waarde is 0,220 deze waarde is duidelijk groter van 0,05 en is daarom dan ook niet betrouwbaar. Het nauwelijks gevonden verband berust dan ook op toeval. ($r_s = 0,094$ / $p = 0,220$ / $n = 70$)

Zorg- en medisch

Tussen het verband aantal bezoeken en bereikbaarheid van de zorg- en medische voorzieningen is er positieve samenhang gevonden. De respondenten die vaak de zorg- en medische voorzieningen bezoeken zijn positief over de bereikbaarheid van de voorziening. ($r_s = 0,133$ / $p = 0,148$ / $n = 64$). De significantie die gevonden is, is groter dan de p-waarde 0,05. Het is dus niet significant en berust op toeval.

Openbaar vervoer

Er blijkt een positieve samenhang te zijn tussen de hoe vaak het openbaar vervoer gebruikt wordt en de bereikbaarheid hiervan. ($r_s = 0,187$ / $p = 0,040$ / $n = 88$). De gevonden p-waarde is kleiner dan 0,05 en is daarom ook 95% betrouwbaar.

Bewonersavond

Tijdens de bewonersavond is er een vraag aan de bewoners gesteld. Deze vraag luidde: "waarom missen jullie de horeca?" Hierop werd verschillend geantwoord.

De eerste bewoner zei dat de Harmonie niet alleen als horeca diende maar ook voor activiteiten. Met evenement zoals kermis en andere feesten deed de Harmonie hier altijd aan mee.

Een tweede bewoner sprak uit dat de Harmonie lang in de verkoop stond. De eisen voor het verkopen van het pand waren redelijk hoog. Hierdoor is de Harmonie niet verkocht en komen er nieuwe woningen op de plek. Doordat de Harmonie niet meer bestaat in het dorp heeft 't Sprengenhuis een horecavergunning gekregen. De bewoners gaven aan dat dit niet hetzelfde is. Het Sprengenhuis is beperkt open. In het Sprengenhuis kan er geen hapje gegeten worden in tegenstelling tot de Harmonie. Dit is iets wat de bewoners erg jammer vonden.

Ook gaf een bewoner aan dat het gemis van de voorzieningen helemaal niet zo erg is. Er werd verteld dat je zo binnen een kwartier in de omliggende dorpen bent. De meeste bewoners vinden het wel fijn om in anonimiteit ergens te eten of te sporten.

Verder gaf een bewoner aan dat hij wel een school of kinderopvang mist. Hierdoor hebben zijn kinderen vrienden in andere dorpen. Ook vond hij dat de verbinding tussen de burens minder is. De ene burens brengt de kinderen naar Eerbeek en het andere gezin naar Dieren. Hierdoor is er weinig contact tussen de ouders.

Deelconclusie

Er is gekeken naar hoe vaak de voorzieningen worden gebruikt. Er wordt veel gebruik gemaakt van de voorzieningen die aanwezig zijn in het dorp. Veel respondenten gebruiken wekelijks de voorzieningen in de omliggende dorpen. De voorzieningen die verder van het dorp afliggen worden maandelijks of zelfs jaarlijks gebruikt. Voorzieningen zoals scholen, speel en sportgelegenheden worden weinig gebruikt door de respondenten met gemiddelde leeftijd.

Respondenten geven aan dat scholen, winkels, horeca, zorg- en medische voorzieningen moeilijk bereikbaar zijn. Deze voorzieningen zijn niet meer aanwezig in Laag-Soeren. De inwoners geven aan dat natuurgebieden, ontmoetingsplekken en speeltuinen erg makkelijk bereikbaar zijn. Dit zijn de voorzieningen die aanwezig zijn in Laag-Soeren.

Over het algemeen zijn de respondenten tevreden over de kwaliteit van de voorzieningen. Er zijn een aantal voorzieningen waar de inwoners ontevreden over zijn. Dit zijn de voorzieningen scholen, winkel, horeca, zorg- en medische voorzieningen. Tevens zijn dit de voorzieningen die moeilijk bereikbaar zijn.

Er kan geconcludeerd worden uit de gegevens van de enquête dat horeca de meest gemiste voorziening is. Wanneer dit vergeleken wordt met de uitkomst van de bewonersavond vinden mensen het inderdaad jammer dat er geen horeca meer is. Wat het minst gemist

wordt in Laag-Soeren zijn de natuurgebieden. Dit is te verklaren omdat Laag-Soeren aan de rand van de Veluwezoom ligt.

Uit de samengestelde vragen is geen verband gevonden tussen de kwaliteit en hoe vaak de voorzieningen scholen, speeltuinen en zorg- en medische voorzieningen bezocht worden. Bij de voorzieningen; natuurgebieden, horeca & winkels, sportgelegenheid en bij openbaar vervoer zijn de resultaten wel significant. Hier zijn positieve verbanden gevonden, dit wil zeggen dat de respondenten die tevreden zijn over de kwaliteit de voorzieningen ook vaak bezoeken.

Opmerkelijk is dat alleen bij het onderdeel ontmoetingsplekken geen significantie is gevonden en bij de andere voorzieningen wel. Hier kan geconcludeerd worden dat de respondenten niet tevreden zijn met de kwaliteit van de ontmoetingsplekken in relatie tot hoe vaak de inwoners er gebruik van maken. Bij de overige voorzieningen zijn er betrouwbare positieve verbanden gevonden. De respondenten die vaak voorzieningen bezoeken zijn positief over de kwaliteit van de voorzieningen.

Dorpsgevoel

Dit hoofdstuk gaat over het onderwerp dorpsgevoel. Het dorpsgevoel gaat over of de bewoners van Laag-Soeren zich verbonden voelen met het dorp en of ze zich met het dorp identificeren. Het is voor onderzoek naar de leefbaarheid een relevant thema omdat het dorpsgevoel invloed kan hebben op de mentale gezondheid van inwoners. Landelijk wordt mentale gezondheid meegenomen in het creëren van leefbare en vitale wijk (P. Van Hulten, 2022).

In de enquête zijn er vijf vragen over het dorpsgevoel gevraagd. De antwoorden op deze vijf vragen zijn in dit hoofdstuk geanalyseerd en worden toegelicht met grafieken en tabellen.

Enquêtevragen:

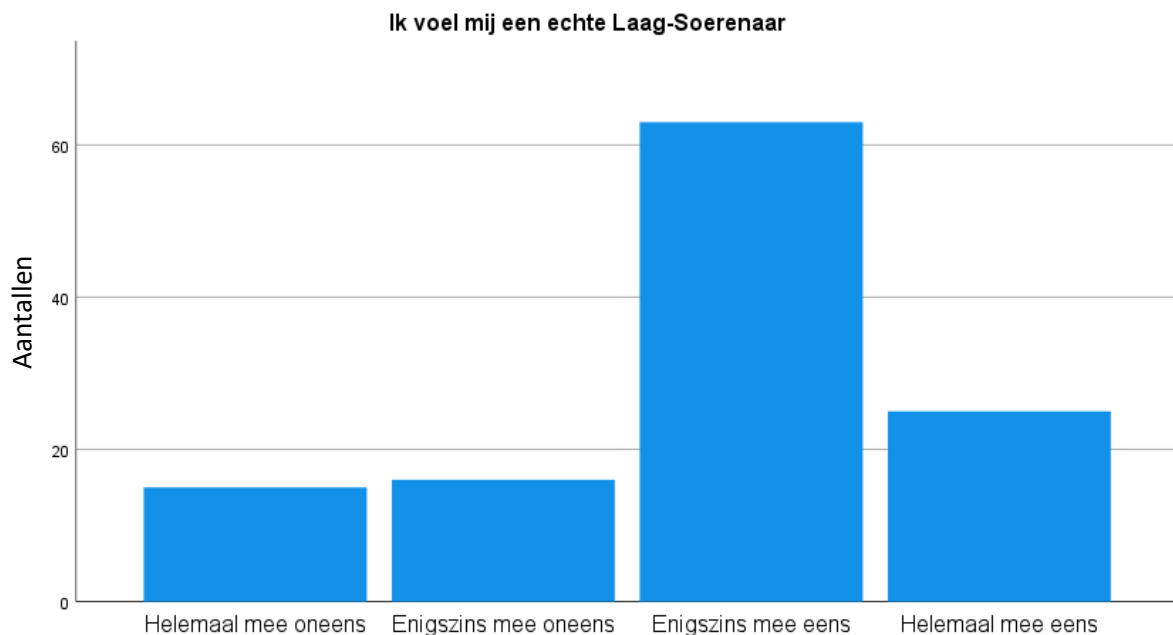
- Ik voel mij een echte Laag-Soerenaar!
- Hoe sterk voelt u zich verbonden met Laag-Soeren?
- Hoe belangrijk is dorpsgevoel voor u?
- Wat is voor u van belang bij het dorpsgevoel van Laag-Soeren?

Daarnaast zijn er ook twee samenhangvragen opgesteld die bijdragen aan het onderzoek naar de leefbaarheid in Laag-Soeren. Ook deze twee samenhangvragen worden uitgelegd en toegelicht met grafieken.

Enquêtevragen

Vraag 1: *Ik voel mij een echte Laag-Soerenaar.*

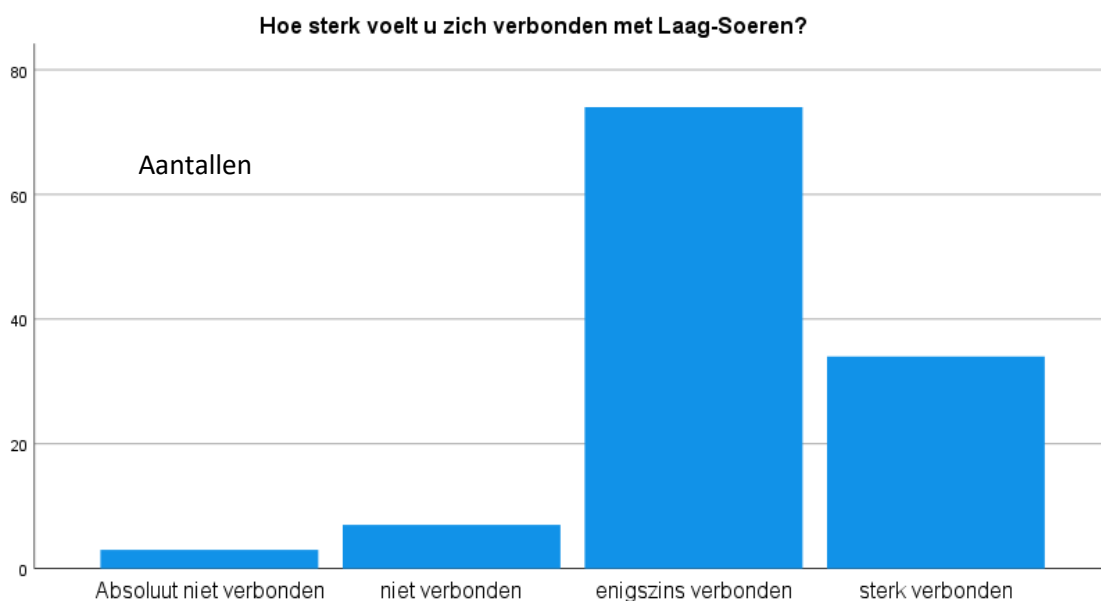
In de grafiek hieronder is de respons te zien op vraag 1 verwerkt in absolute getallen. De totale respons op deze vraag is 119.

Het overgrote deel van de populatie heeft geantwoord met enigszins mee eens, om precies te zijn is dit 63 van de 119. Van de respondenten heeft 25 van de 119 geantwoord met helemaal mee eens. De overige respondenten heeft geantwoord met helemaal mee oneens (15 van de 119) of enigszins mee oneens (16 van de 119).

Vraag 2: *Hoe sterk voelt u zich verbonden met Laag-Soeren?*

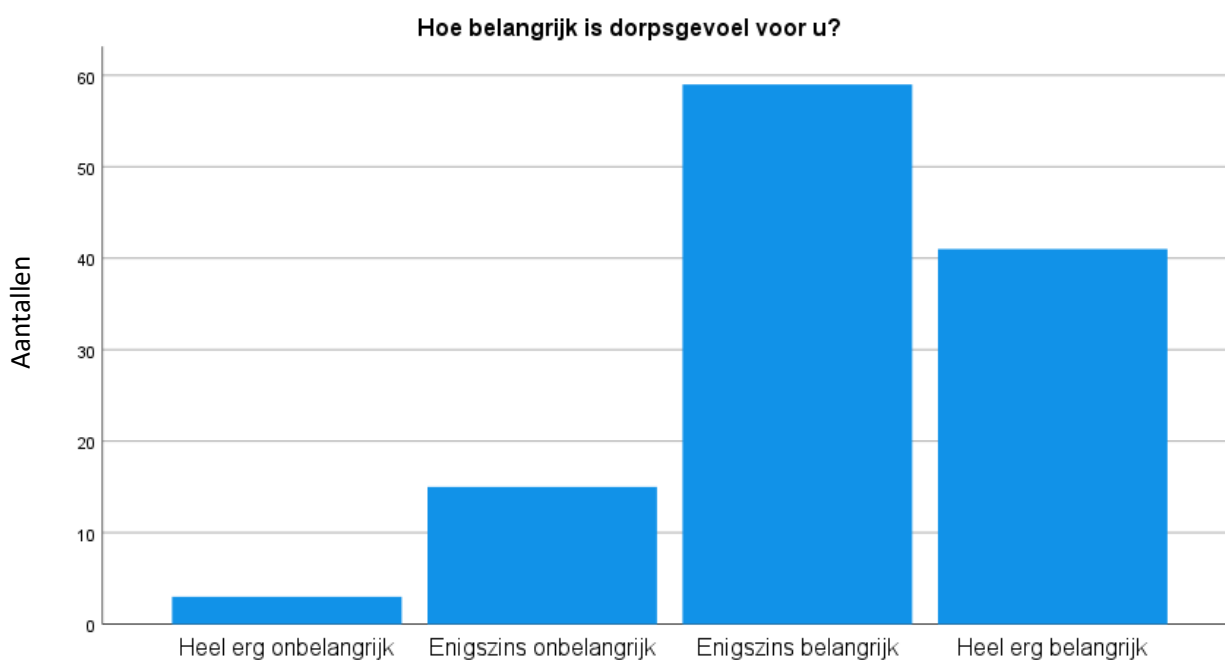
Dit is een grafiek bestaande uit de respons van de enquête op vraag 2, uitgewerkt in absolute getallen. Door deze vraag in een staafdiagram uit te werken is goed de uitkomst van de desbetreffende vraag zichtbaar.

Het overgrote deel van de populatie, namelijk 74 van de 118, heeft geantwoord dat ze enigszins verbonden voelen met Laag-Soeren. 34 van de 118 heeft geantwoord dat ze zich sterk verbonden voelen. Het kleinste deel van de populatie heeft geantwoord absoluut niet verbonden (3 van de 118) of niet verbonden (7 van de 118).

Vraag 3: Hoe belangrijk is dorpsgevoel voor u?

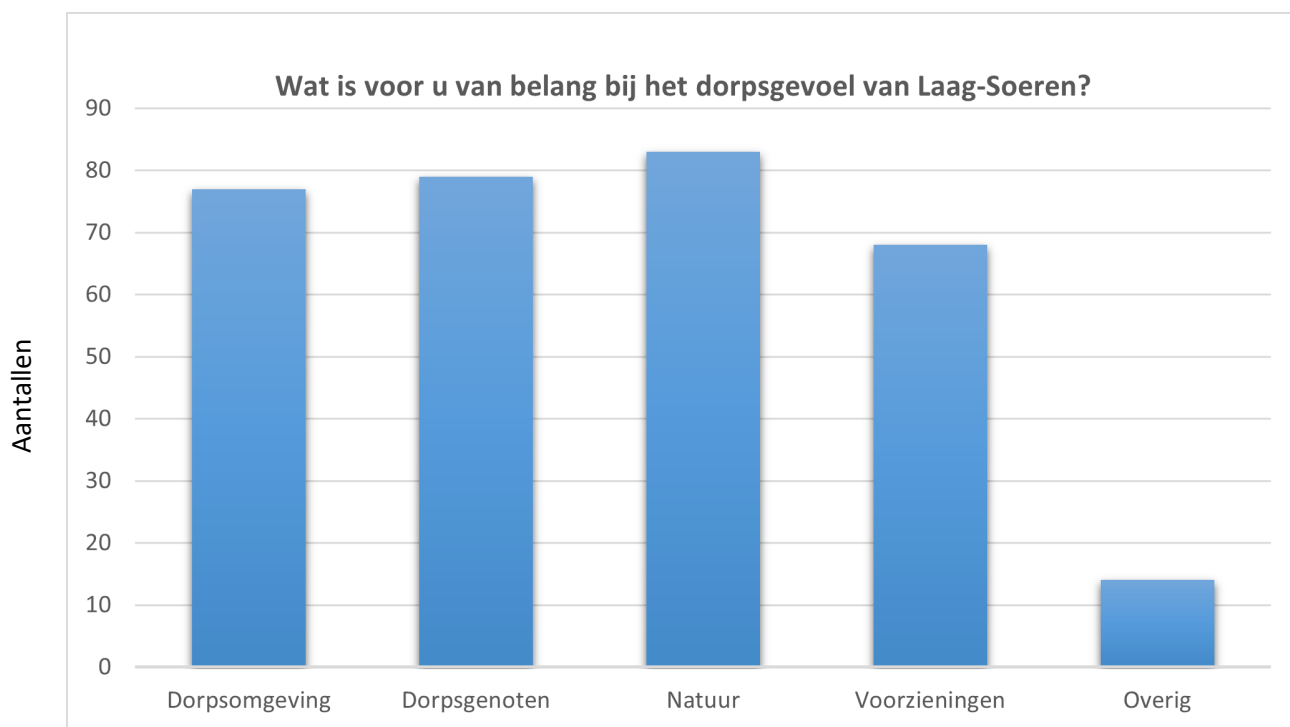
Dit is een grafiek waar de uitkomst van vraag 3. De vraag weergeeft hoe belangrijk de bewoners van Laag-Soeren het dorpsgevoel vinden. De gegevens zijn uitgewerkt in een staafdiagram met absolute getallen.

Het overgrote deel van de populatie, namelijk 59 van de 118, heeft geantwoord dat ze het dorpsgevoel enigszins belangrijk vinden. 41 bewoners hebben geantwoord dat ze het heel erg belangrijk vinden. 15 bewoners vonden het enigszins onbelangrijk. Het kleinste deel van de respondenten, 3 van de 118, heeft geantwoord het heel erg onbelangrijk te vinden.

Vraag 4: wat is voor u van belang bij het dorpsgevoel van Laag-Soeren?

De onderstaande grafiek weergeeft wat de bewoners van Laag-Soeren van belang vinden bij het dorpsgevoel. De totale respons op alle vragen die gegeven zijn is 321, dit komt omdat er meerdere antwoorden gegeven konden worden. Dit heeft waarschijnlijk ook geresulteerd in de gelijke verdeling over de antwoorden.

Van de verdeling van de antwoorden van de populatie is het onderwerp dorpsomgeving, dorpsgenoten, natuur en voorzieningen redelijk gelijk, met een kleine meerderheid natuur.

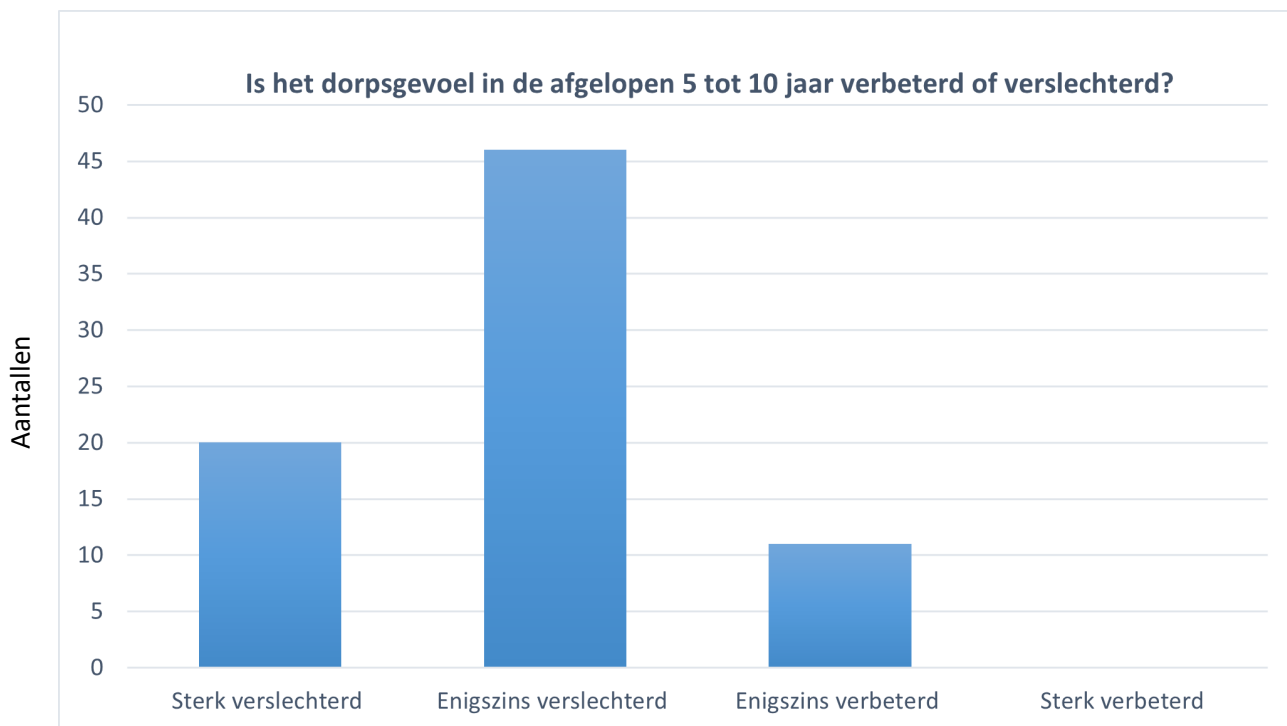
Verder zijn er thema's van de overige antwoorden van de open vraag over belang bij dorpsgevoel. 14 respondenten hebben overige thema's aangegeven, per thema staat het aantal keer dat het als antwoord aangegeven is:

- Verkeersdrukke (2)
- Dorpsactiviteiten (6)
- Rust en ruimte (2)
- Minder toerisme (1)
- Horeca (1)
- Sociaal contact (2)

Dorpsactiviteiten is het meest gegeven overig antwoord (6 van de 14).

Vraag 5: *Is het dorpsgevoel in de afgelopen 5 tot 10 jaar verbeterd of verslechterd?*

Hieronder is een grafiek over of het dorpsgevoel de afgelopen 5 tot 10 jaar verbeterd of verslechterd is. de totale respons op deze vraag is 77.

Het grootste deel heeft geantwoord met enigszins verslechterd: 46 van de 77. Verder heeft 20 van de 77 geantwoord met sterk verslechterd en 11 van de 77 heeft geantwoord met enigszins verbeterd. 0 respondenten heeft geantwoord met sterk verbeterd.

Samenhangvragen

Samenhangvraag 1

De eerste samenhangvraag die is opgesteld voor het onderwerp dorpsgevoel bevat de vragen:

- Hoeveel jaar woont u al in Laag-Soeren?
- Hoe sterk voelt u zich verbonden met Laag-Soeren?

De samenhangvraag luidt als volgt: *Voelen mensen die langer in Laag-Soeren wonen zich meer verbonden met Laag-Soeren?*

Door deze vraag te stellen, is af te leiden of er tussen de twee vragen een verband zit. Dit is relevant voor het onderzoek naar de leefbaarheid in Laag-Soeren, omdat bij een positief verband er aangetoond kan worden dat naar mate men er langer woont, men zich meer verbonden voelt met het dorp. Verbondenheid kan een indicator zijn voor hoe bewoners de leefbaarheid ervaren.

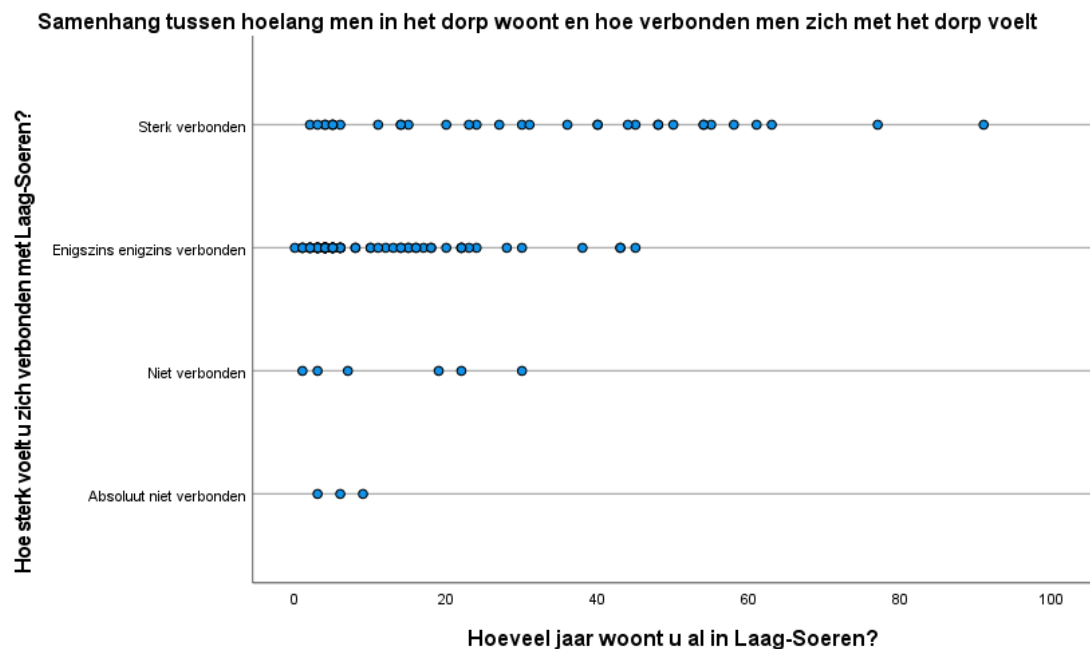
Voor de analyse in SPSS is gebruik gemaakt van de Spearman test. Uit die test is de onderstaande tabel voortgekomen. Op de x-as staat de vraag hoelang u al woont in Laag-Soeren en op de y-as hoe verbonden u zich voelt met Laag-Soeren.

Voelt men zich meer verbonden met het dorp naarmate men er langer woont?

		Hoeveel jaar woont u al in Laag-Soeren?	Hoe sterk voelt u zich verbonden met Laag-Soeren?
Hoeveel jaar woont u al in Laag-Soeren?	Correlatie	1.000	.422**
	Significant	.	.000
	Aantal	122	116
Hoe sterk voelt u zich verbonden met Laag-Soeren?	Correlatie	.422**	1.000
	Significant	.000	.
	Aantal	116	118

** . Correlatie is significant met <0.001 (grenswaarde is 0,05).

Er is een positieve correlatie (samenhang) tussen hoelang men in Laag-Soeren woont en hoe verbonden ze zich met het dorp voelen. De correlatiecoëfficiënt is namelijk positief (0,422). Hiernaast is de correlatie significant aangezien het een waarde heeft die kleiner is dan 0,001. Daarmee ligt de waarde lager dan de grenswaarde voor significantie van 0,05.

Elk punt op de grafiek weergeeft per respondent een combinatie van de antwoorden over hoelang men al in Laag-Soeren woont en hoe sterk men zich verbonden voelt met het dorp.

De grafiek laat net zoals de tabel zien dat hoe langer men in Laag-Soeren woont, hoe meer verbonden zij zich met het dorp voelen. De punten liggen namelijk hoger op de verticale as naarmate ze verder op de horizontale as liggen.

Samenhangvraag 2

De tweede samenhangvraag die is opgesteld voor het onderwerp dorpsgevoel bevat de vragen:

- Hoeveel jaar woont u al in Laag-Soeren?
- Is het dorpsgevoel in de afgelopen 5 tot 10 jaar verbeterd of verslechterd?

De samenhangvraag luidt als volgt: *Zit er een verband tussen hoelang mensen in Laag-Soeren wonen en of zij vinden of het dorpsgevoel verbeterd of verslechterd is?*

Door deze vraag te stellen, is af te leiden of er tussen de twee vragen een verband zit. Dit is interessant voor het onderzoek naar de leefbaarheid in Laag-Soeren, aangezien men dan een beeld krijgt van hoe het aantal jaar van bewoning invloed heeft op de ondervonden kwaliteit van het dorpsgevoel. Namelijk of de kwaliteit verbeterd of verslechterd is door de jaren heen.

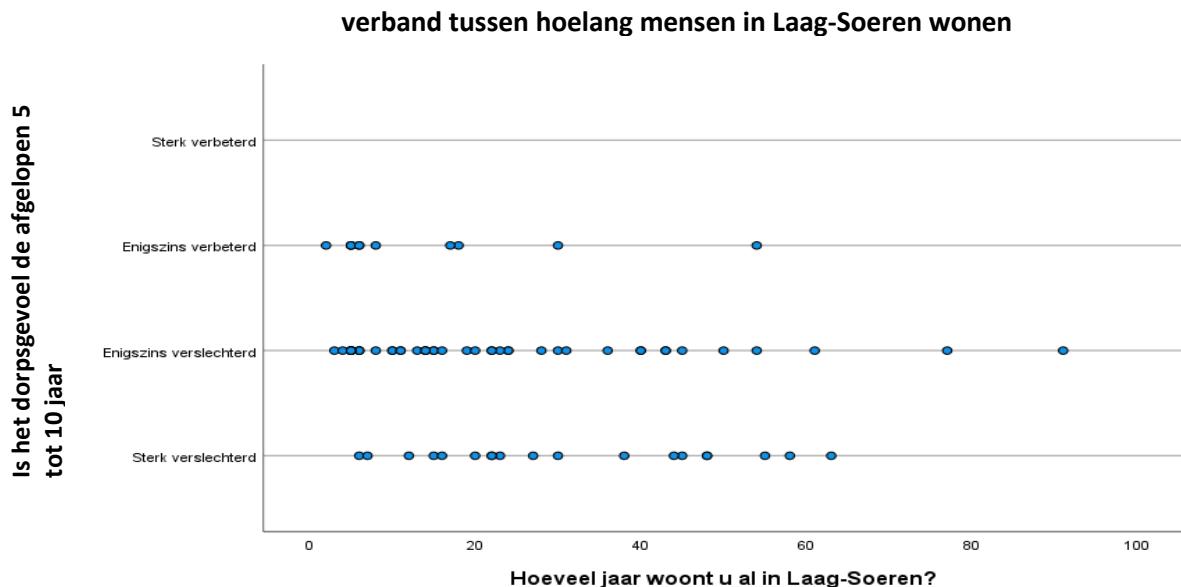
Ter analyse van de samenhangvraag is nogmaals gebruik gemaakt van de Spearman test. Op de horizontale as staat de vraag hoelang u al woont in Laag-Soeren en op de verticale as de mate van verslechtering of verbetering. Als analyse is er een tabel en een grafiek van de correlatie (samenhang) gemaakt.

Zit er een verband tussen hoelang mensen in Laag-Soeren wonen en of zij vinden of het dorpsgevoel verbeterd of verslechterd is?

		Hoeveel jaar woont u al in Laag-Soeren?	Is het dorpsgevoel in de afgelopen 5 tot 10 jaar verbeterd of verslechterd?
Hoeveel jaar woont u al in Laag-Soeren?	Correlatie	1.000	-.352**
	Significantie	.	.001
	Aantal	122	75
Is het dorpsgevoel in de afgelopen 5 tot 10 jaar verbeterd of verslechterd?	Correlatie	-.352**	1.000
	Significantie	.001	.
	Aantal	75	77

** . Correlatie is significant met 0.001 (grenswaarde is 0,05).

Uit de tabel valt te halen dat er een negatieve correlatie bestaat tussen hoelang men in Laag-Soeren woont en of het dorpsgevoel de afgelopen 5 tot 10 jaar verbeterd of verslechterd is. De correlatiecoëfficiënt is namelijk negatief (-0,352). Hiernaast is de correlatie significant aangezien het een waarde heeft van 0,01 en die ligt daarmee lager dan de grenswaarde voor significantie van 0,05.

Elk punt op de grafiek weergeeft per respondent een combinatie van de antwoorden over hoe lang men al in Laag-Soeren woont en de mate waarin men vindt dat het dorpsgevoel verbeterd of verslechterd is.

De grafiek laat lichtelijk zien dat de bewoners die langer in Laag-Soeren wonen de mening hebben dat het dorpsgevoel sterker achteruit is gegaan. De punten liggen namelijk lager op de verticale as naar mate ze verder op de horizontale as liggen.

Echter is dit de algemene mening aangezien ook de bewoners die er wat minder lang wonen ook vinden dat het dorpsgevoel enigszins achteruit is gegaan. Dit is te zien aan het feit dat de punten op de grafiek voornamelijk op de onderste twee niveaus (enigszins/sterk verslechterd) van de verticale as liggen.

Bewonersavond

- Nieuwe bewoners werden snel meegenomen in het dorpsgevoel 'meneer kwam voor zijn rust en niet perse voor het sociaal contact, maar voelde zich snel verbonden met de andere bewoners en het dorp'.
- Ze voelen zich niet gehoord en vertegenwoordigd door de gemeente, de communicatie verloopt slecht met de gemeente wat het dorpsgevoel negatief beïnvloed en voelen daardoor minder binding met het dorp.
- Één ouder gaf aan dat doordat kinderen buiten het dorp naar school of opvang moeten, ze weinig binding krijgen met andere kinderen binnen het dorp Laag-Soeren.

Deelconclusie

Dorpsgevoel wordt als belangrijk thema gezien door bewoners van Laag-Soeren. Bewoners geven aan dat zij de vier gevraagde onderwerpen van ongeveer even groot belang vinden bij dorpsgevoel. Hiernaast uit het ondervonden belang zich in het feit dat de meeste bewoners identificeren zich als Laag-Soerenaar.

Men voelt zich ook enigszins tot sterk verbonden met het dorp. Hierbij valt te vermelden dat men zich sterker verbonden voelt, naarmate men er langer woont.

Over het algemeen vinden bewoners dat de kwaliteit van het dorpsgevoel in de afgelopen 5 tot 10 jaar achteruit is gegaan. Hierbij maakt hoelang men er woont een gering verschil in hoeverre de kwaliteit achteruit is gegaan.

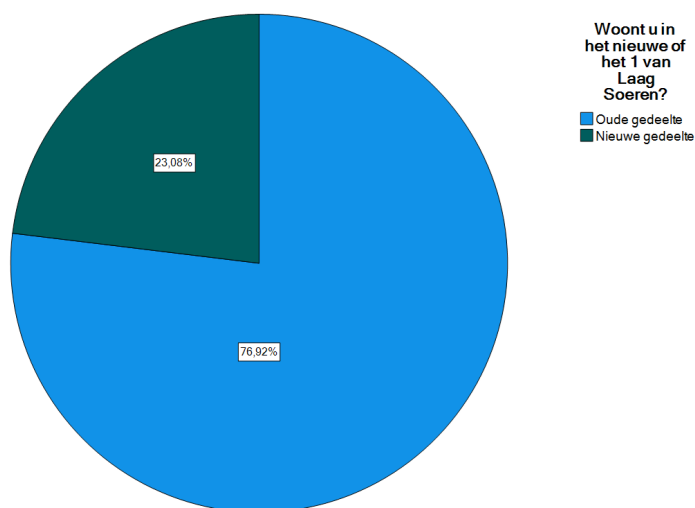
Sociale kwaliteit

Dit hoofdstuk gaat over de sociale kwaliteit in Laag-Soeren, sociale kwaliteit is de mate waarin burgers in staat zijn om aan het sociale en economische leven van hun gemeenschappen deel te nemen. In dit geval zijn er dus vragen gesteld over de sociale kwaliteiten in Laag-Soeren. Het is een belangrijk thema voor dit rapport omdat we er zo achter kunnen komen of burgers tevreden zijn met de mogelijkheden in Laag-Soeren om in contact te komen met andere buurtbewoners, waar de bewoners elkaar dan ontmoeten, of bewoners in Laag-Soeren eenzaam zijn enzovoort.

Er zijn vijf vragen gesteld in de enquête om een goed beeld te krijgen over, dat zijn de volgende vragen:

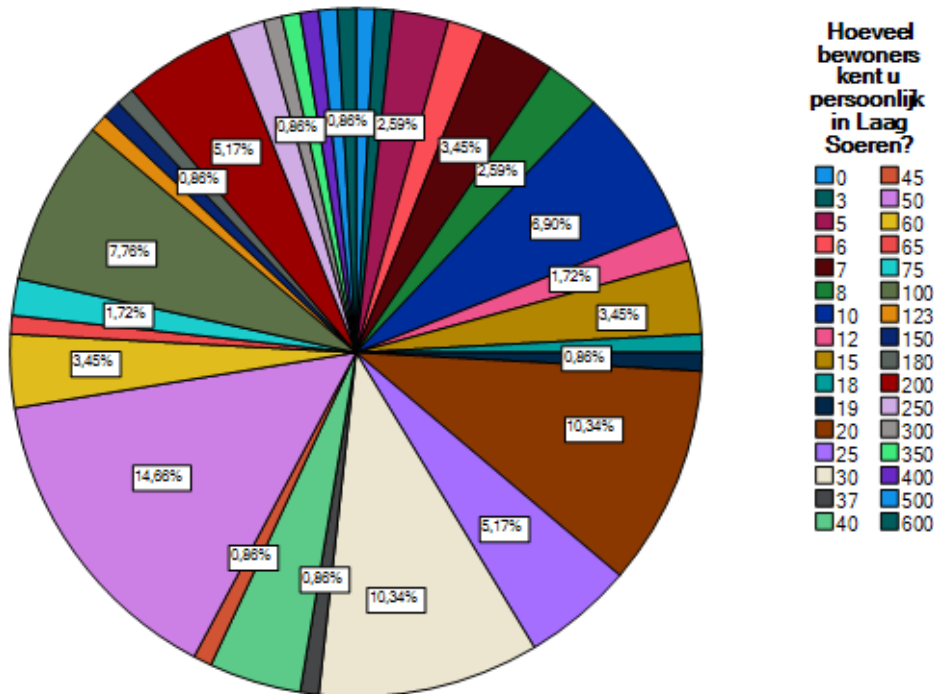
- Woont u in het nieuwe of oude gedeelte van Laag-Soeren?
- Hoeveel bewoners kent u persoonlijk?
- Als u met andere bewoners in Laag-Soeren afspreekt, waar spreekt u dan met de bewoners af?
- Hoe tevreden bent u met de mogelijkheden voor sociale contacten in het algemeen in Laag-Soeren?
- Voelt u zich wel eens eenzaam?

Vraag 1: *Woont u in het nieuwe of oude gedeelte van Laag-Soeren? In deze cirkeldiagram is het verschil te zien tussen de locatie waar de buurtbewoners wonen, in oud of nieuw Laag-Soeren.*

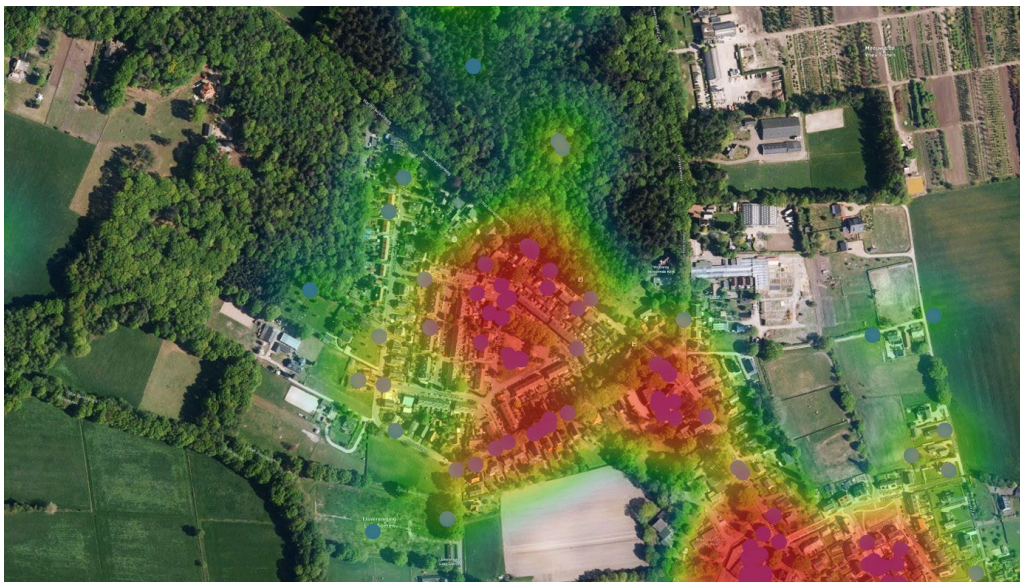
23,08% van de Laag-Soerenaren die de enquêtes hebben ingevuld wonen in het nieuwe gedeelte van Laag-Soeren. Maar liefst 76,92% woont in het oude gedeelte. Dit is een logisch resultaat aangezien er zo'n 300 woningen in oud Laag-Soeren staan en een kleine 100 in het nieuwbouw deel.

Vraag 2: Hoeveel bewoners kent u persoonlijk? In deze cirkeldiagram is te zien hoeveel bewoners de bewoners van Laag-Soeren kennen.

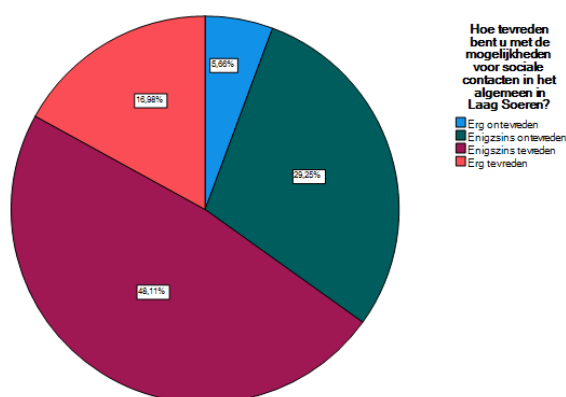
In Laag-Soeren kennen de meeste bewoners wel meer dan 100 andere bewoners uit Laag-Soeren. Maar liefst 14,66% van de bewoners die de enquête hebben ingevuld kennen 250 andere bewoners uit Laag-Soeren. Overigens kent er 1 bewoners helemaal niemand anders in Laag-Soeren aangezien die 0 heeft ingevuld. Maar 1 bewoner kent maar liefst 600 andere bewoners in Laag-Soeren. Dit betekent dat deze bewoner in Laag-Soeren 2/3de van het gehele dorp kent.

Vraag 3: *Als u met andere bewoners in Laag-Soeren afspreekt, waar spreekt u dan met de bewoners af?*

De kaartvragen zijn weergegeven als een hittekaart ofwel *heatmap*. Hoe meer punten bij elkaar, des te roder de kleur. Zoals in de heatmap te zien is, spreken veel laag-soernaren thuis af. Wat wel opvallend is, is dat veel laag-Soerenaren de Harmonie hebben ingevuld als locatie voor het afspreken met andere bewoners. De Harmonie is namelijk erg rood op de heatmap gekleurd, alleen is de harmonie gesloten en zal hier afspreken dus niet meer mogelijk zijn. De bewoners die de Harmonie hebben ingevuld als locatie zullen dus helaas net als de andere bewoners thuis moeten afspreken of in de natuur. Ook kunnen ze natuurlijk altijd in 't Sprengenhuis afspreken. Niet alle bewoners hebben aangegeven dat ze thuis afspreken, een aantal bewoners zoals in de heatmap te zien is hebben aangegeven dat ze in het bos met andere bewoners afspreken. De locatie van de puntjes vind ik bijzonder doordat ze midden in het bos liggen, maar het geeft wel aan dat ze in het bos afspreken.

Vraag 4: *Hoe tevreden bent u met de mogelijkheden voor sociale contacten in het algemeen in Laag-Soeren?*

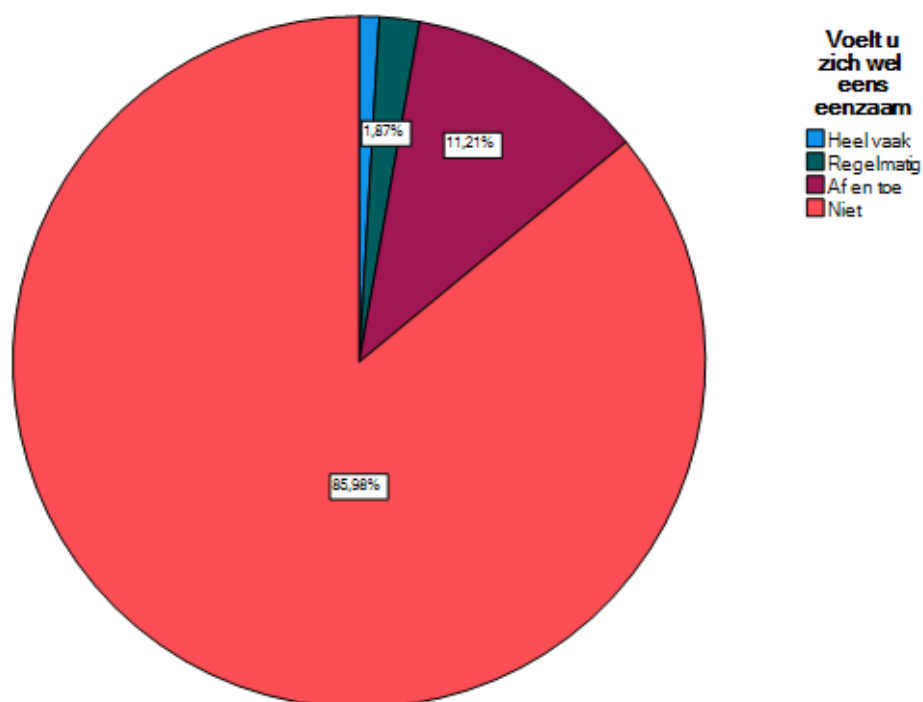

In Laag-Soeren zijn over het algemeen de meeste bewoners enigszins tevreden met de mogelijkheden voor sociale contacten. Bijna de helft van de bewoners die de enquête hebben ingevuld zijn enigszins tevreden. Toch is dit niet een geweldig resultaat aangezien maar liefst ongeveer 30% enigszins ontevreden is met de mogelijkheden voor sociale contacten.

In deze cirkeldiagram is te zien hoe tevreden de Laag-Soerenaren zijn met de mogelijkheden voor sociale contacten.

Vraag 5: Voelt u zich wel eens eenzaam?

In deze cirkeldiagram is te zien hoe vaak Laag-Soerenaren zich eenzaam voelen.

In Laag-Soeren voelen de meeste bewoners zich gelukkig niet eenzaam, 85,98% om precies te zijn. 11,21% voelt zich af en toe eenzaam maar gelukkig niet elke dag. En helaas is er 1 persoon die zich heel vaak eenzaam voelt. En 2 personen voelen zich helaas met regelmaat eenzaam.

Samenhangvragen

Samenhang: Woont u in het nieuwe of oude gedeelte van Laag-Soeren en waar ontmoet u andere bewoners?

	N	Percent	N	Percent	N	Percent
Woont u in het nieuwe of het oude van Laag-Soeren? * Ontmoeten-In 't Sprengenhuis	29	23,0%	97	77,0%	126	100,0%
Woont u in het nieuwe of het oude van Laag-Soeren? * Ontmoeten-Thuis	81	64,3%	45	35,7%	126	100,0%
Woont u in het nieuwe of het oude van Laag-Soeren? * Ontmoeten-Tijdens het uitlaten van de hond	26	20,6%	100	79,4%	126	100,0%

Woont u in het nieuwe of het oude van Laag-Soeren? * Ontmoeten-In 't Sprengenhuis

		Ontmoeten-In 't Sprengenhuis 1	Total
Woont u in het nieuwe of het oude van Laag- Soeren?	Oude gedeelte	23	23
	Nieuwe gedeelte	6	6
Total		29	29

Woont u in het nieuwe of het oude van Laag-Soeren? * Ontmoeten-Thuis

		Ontmoeten- Thuis 1	Total
Woont u in het nieuwe of het 1 van Laag-Soeren?	Oude gedeelte	63	63
	Nieuwe gedeelte	18	18
Total		81	81

Woont u in het nieuwe of het oude van Laag-Soeren? * Ontmoeten-Tijdens het uitlaten van de hond

		Ontmoeten- Tijdens het uitlaten van de hond 1	Total
Woont u in het nieuwe of het oude van Laag- Soeren?	Oude gedeelte	19	19
	Nieuwe gedeelte	7	7
Total		26	26

Bij deze vraag wordt er antwoord gegeven op, op welke locatie de bewoners van Laag-Soeren het meest andere bewoners van Laag-Soeren tegenkomen of er mee afspreken. Ook wordt hier meteen het verschil tussen de locaties en of de bewoner in het nieuwe of oude gedeelte woont laten zien. Zoals je ziet ontmoeten de meeste Laag-Soerenaren elkaar bij elkaar thuis. Maar liefst 81 Laag-Soerenaren spreken bij elkaar thuis af. Er zit niet een heel groot verschil in tussen het aantal bewoners dat elkaar ontmoet in 't Sprengenhuis of tijdens het uitlaten van de hond. Ook zit er eigenlijk geen verschil in de keuze van de

bewoners wanneer ze in het nieuwe gedeelte of in het oude gedeelte van Laag-Soeren wonen.

Samenhang 2: Woont u in het oude of het nieuwe gedeelte van Laag-Soeren en hoe tevreden bent u met de mogelijkheden voor sociale contacten in het algemeen in Laag-Soeren

	N	Percent	N	Percent	N	Percent
Woont u in het nieuwe of het oude van Laag-Soeren? * Hoe tevreden bent u met de mogelijkheden voor sociale contacten in het algemeen in Laag-Soeren?	105	83,3%	21	16,7%	126	100,0%

Woont u in het nieuwe of het oude van Laag-Soeren? * Hoe tevreden bent u met de mogelijkheden voor sociale contacten in het algemeen in Laag-Soeren?

		Hoe tevreden bent u met de mogelijkheden voor sociale contacten in het algemeen in Laag-Soeren?		
		Erg ontevreden	Enigszins ontevreden	Enigszins tevreden
Woont u in het nieuwe of het oude van Laag-Soeren?	Oude gedeelte	5	21	41
	Nieuwe gedeelte	1	10	10
Total		6	31	51

Woont u in het nieuwe of het oude van Laag-Soeren? * Hoe tevreden bent u met de mogelijkheden voor sociale contacten in het algemeen in Laag-Soeren?

		Hoe tevreden bent u met de mogelijkheden voor sociale contacten in het algemeen in Laag-Soeren?	
		Erg tevreden	Total
Woont u in het nieuwe of het oude van Laag-Soeren?	Oude gedeelte	13	80
	Nieuwe gedeelte	4	25
	Total	17	105

Bij deze vraag wordt gekeken hoe tevreden bewoners van nieuw Laag-Soeren en oud Laag-Soeren zijn met de mogelijkheden voor sociale contacten. De cijfers die hier uitkwamen laten zien dat oud en nieuw Laag-Soeren beiden even tevreden zijn over de mogelijkheden voor sociale contacten in Laag-Soeren. Het enige verschil is dat er meer mensen uit oud Laag-Soeren de enquête hebben ingevuld. Maar dit is verklaarbaar omdat hier meer mensen wonen.

Samenhang 3: Hoeveel jaar woont u in Laag-Soeren en woont u in het nieuwe of in het oude gedeelte van Laag-Soeren.

	N	Percent	N	Percent	N	Percent
Hoeveel jaar woont u al in Laag-Soeren? *	115	91,3%	11	8,7%	126	100,0%
Woont u in het nieuwe of het oude van Laag-Soeren?						

Hoeveel jaar woont u al in Laag-Soeren? * Woont u in het nieuwe of het oude van Laag-Soeren?

		Woont u in het nieuwe of het oude van Laag-Soeren?		Total
		Oude gedeelte	Nieuwe gedeelte	
Hoeveel jaar woont u al in Laag-Soeren?	0	1	0	1
	1	3	1	4
	2	4	2	6
	3	7	4	11
	4	10	6	16
	5	7	6	13
	6	6	1	7
	7	0	1	1
	8	2	0	2
	9	1	0	1
	10	1	1	2
	11	2	0	2
	12	1	0	1
	13	1	0	1
	14	4	0	4
	15	2	1	3
	16	2	0	2
	17	1	0	1
	18	2	0	2
	20	1	1	2
	22	4	0	4
	23	2	0	2
	24	2	0	2
	27	1	0	1
	28	1	0	1
	30	2	1	3
	31	1	0	1
	36	1	0	1
	38	1	0	1
	40	2	0	2
	43	1	0	1
	44	1	0	1
	45	2	0	2
	48	1	1	2
	50	1	0	1
	54	2	0	2
	55	1	0	1
	58	1	0	1

	61	0	1	1
	63	1	0	1
	77	1	0	1
	91	1	0	1
Total		88	27	115

Bij deze vraag waren we benieuwd of de inwoners van nieuw Laag-Soeren vanuit het oude deel zijn verhuisd naar het nieuwe deel of dat zij hier pas zijn komen wonen. Uit de gegevens is te lezen dat dit om 4 personen (hoogstwaarschijnlijk huishoudens) gaat. Verder is het ook interessant om te zien dat er in oud Laag-Soeren in de laatste 10 jaar 42 nieuwe inwoners zijn gekomen. De woningen die te koop staan worden dus weldegelijk gekocht, Laag-Soeren loopt niet leeg.

Samenhang 4: Wat is uw leeftijd en voelt u zich wel eens eenzaam?

	N	Percent	N	Percent	N	Percent
Wat is uw leeftijd? *	107	84,9%	19	15,1%	126	100,0%
Voelt u zich wel eens eenzaam						

Wat is uw leeftijd? * Voelt u zich wel eens eenzaam?

		Voelt u zich wel eens eenzaam				Total
		Heel vaak	Regelmatig	Af en toe	Niet	
Wat is uw leeftijd?	24	0	0	0	1	1
	28	0	0	0	1	1
	29	0	1	0	0	1
	30	0	0	0	1	1
	31	0	0	0	2	2
	32	0	0	0	1	1
	33	0	0	0	1	1
	34	0	0	0	1	1
	35	0	0	0	1	1
	36	0	0	0	2	2
	38	0	0	0	1	1
	42	0	0	0	1	1
	43	0	0	0	2	2
	45	0	0	0	1	1
	49	0	0	0	1	1
	50	0	0	0	1	1
	51	0	0	0	1	1
	52	0	0	2	2	4
	53	0	0	0	5	5
	55	0	0	1	2	3
	56	0	0	0	1	1

57	0	0	0	2	2
58	0	0	1	2	3
59	0	0	0	3	3
60	0	0	0	3	3
61	0	0	0	1	1
62	0	0	0	5	5
63	0	0	1	1	2
64	0	0	0	3	3
65	0	0	0	2	2
66	0	0	0	4	4
67	0	0	0	3	3
68	0	0	1	1	2
69	1	0	1	3	5
70	0	0	1	6	7
71	0	0	0	7	7
72	0	0	1	1	2
73	0	0	0	2	2
74	0	0	0	2	2
75	0	0	0	1	1
76	0	0	1	3	4
77	0	0	0	2	2
80	0	0	1	0	1
84	0	0	0	1	1
87	0	1	0	2	3
88	0	0	0	2	2
89	0	0	0	1	1
91	0	0	1	0	1
Total	1	2	12	92	107

Zoals we eerder hadden gezien, voelen de meeste Laag-Soerenaren zich niet eenzaam. 92 Laag-Soerenaren voelen zich niet eenzaam. 12 Laag-Soerenaren voelen zich af en toe eenzaam. En 2 Laag Soerenaren voelen zich met regelmaat eenzaam. Het verbaasde ons om te zien dat het leeftijd verschil van de 2 Laag Soerenaren die zich met regelmaat eenzaam voelen, erg ver uit elkaar licht. Een is namelijk 29 jaar en een is 84 jaar, toch voelen zij zich helaas met regelmaat eenzaam. Hieruit blijkt wel dat ook jongere zich niet altijd even betrokken voelen in het dorp.

Extra informatie bewoners avond

De vergelijking met de enquête van de gemeente. Vanuit de enquête van de gemeente was naar voren gekomen dat de Laag-Soerenaren veel elkaar zien tijdens het uitlaten van de hond, dit was niet het geval aan de hand van onze enquête. Hierin kwam namelijk naar voren dat bijna alle Laag-Soerenaren thuis met elkaar afspreken. Hierop werd er een aanvullende vraag gesteld, namelijk: "Spreekt de Laag-Soerenaren met een vast groepje af of verschilt dit elke keer?". Het antwoord wat we hierop gekregen hadden was dat het verschilt aan het jaargetijde. Wanneer er bijvoorbeeld een activiteit in het dorp is voor een karren parade dan spreken de bewoners met andere bewoners af, dit zijn dan bewoners die er langer en minder lang wonen door elkaar. Omdat ze met zijn allen mee doen aan deze activiteiten. Hierdoor worden de nieuwe bewoners sneller en meer betrokken bij Laag-Soeren.

Deelconclusie

Uit de enquête vragen is naar voren gekomen dat de Laag-Soerenaren eigenlijk tevreden zijn met de sociale kwaliteiten in het dorp. Enkele voelen zich maar eenzaam en de nieuwe bewoners voelen zich al snel bij de rest van het dorp betrokken.

Omgeving

In dit onderdeel van het onderzoek wordt gekeken naar de mening van de inwoners van Laag-Soeren over de omgeving. Hierbij is de deelvraag gesteld: Hoe wordt de omgeving binnen de grenzen van Laag-Soeren door de inwoners beleefd? Deze deelvraag is met behulp van 5 enquêtevragen beantwoord. In dit hoofdstuk is vervolgens de analyse gemaakt en weergegeven door middel van tabellen en grafieken. Vervolgens is er onderzocht in hoeverre er verbanden te vinden zijn tussen de uitkomsten die verkregen zijn. Dit wordt gedaan door middel van samenhang- en verschilvragen.

De enquêtevragen die in het onderdeel omgeving hebben gestaan zijn:

1. Hoe vaak gaat u naar buiten voor recreatie?
2. Hoe tevreden bent u met de kwaliteit van het openbaar groen?
3. Hoe tevreden bent u met de vernieuwingen aan het plein naast de Bosrichterlaan
4. Wat is de mooiste plek in Laag-Soeren?
5. Wat is de minst mooie plek in Laag-Soeren?

Vraag 1: *Hoe vaak gaat u naar buiten voor recreatie?*

Wij hebben deze vraag gesteld omdat het ons interessant leek om eerst te onderzoeken hoe vaak de inwoners van Laag-Soeren nou eigenlijk gebruik maken van de omgeving. Daarmee wilden we erachter komen hoe belangrijk de omgeving is voor de Laag-Soerenaren.

Mogelijke antwoorden bij vraag 1:

Minstens 1 keer per dag

Minstens 1 keer per week

Minstens 1 keer per maand

Minstens 1 keer per jaar

In de grafiek hieronder is de respons op enquêtevraag 1 verwerkt.

Figuur 1 Staafdiagram frequentie naar buiten voor recreatie

Er is te zien dat het grootste deel van de populatie minstens 1 keer per dag naar buiten gaat voor recreatie (68 mensen). Er is niemand die minder vaak dan 1 keer per maand buiten komt. Verder is te zien dat er slechts 4 mensen minstens 1 keer per maand buiten komt. Het overgrote deel van de inwoners van Laag-Soeren komt minstens 1 keer per week buiten.

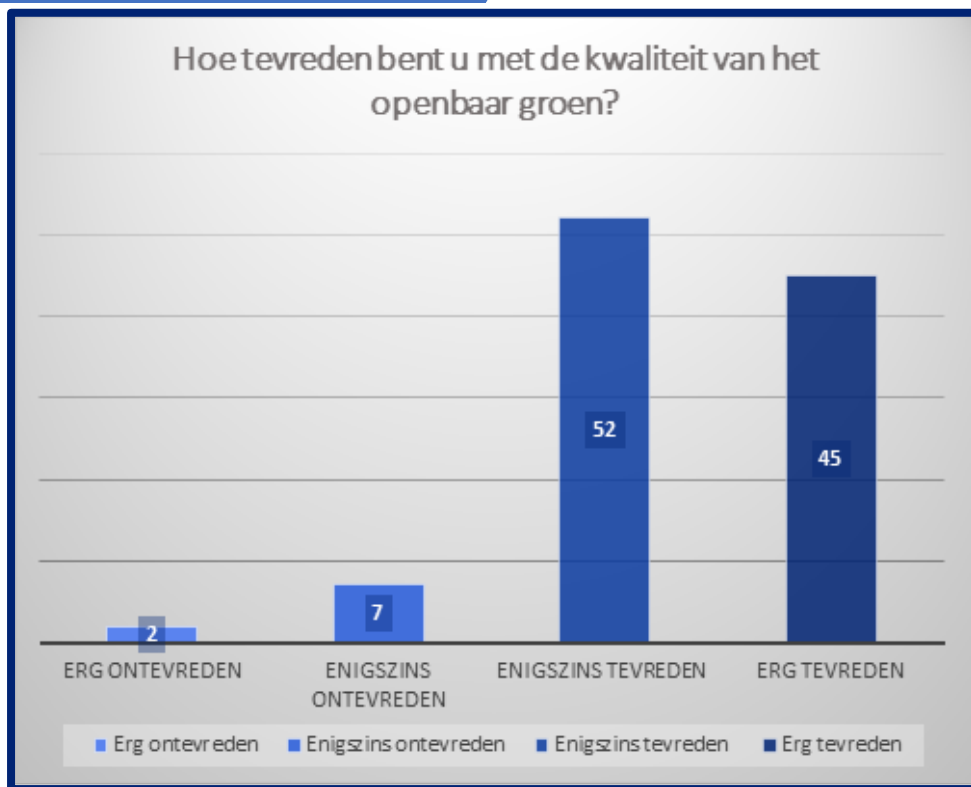
Vraag 2: *Hoe tevreden bent u met de kwaliteit van het openbaar groen?*

Onze 2^e vraag hebben we gekozen omdat we van de Laag-Soerenaren wilden weten hoe tevreden ze nou eigenlijk zijn met het aanwezige groen in de omgeving. Daarmee wilden we onderzoeken of er verbetering nodig is in de kwaliteit van het groen.

Mogelijke antwoorden bij vraag 2:

- Erg ontevreden
- Enigszins ontevreden
- Enigszins tevreden
- Erg tevreden

In de grafiek hieronder is de respons op enquêtevraag 2 verwerkt.

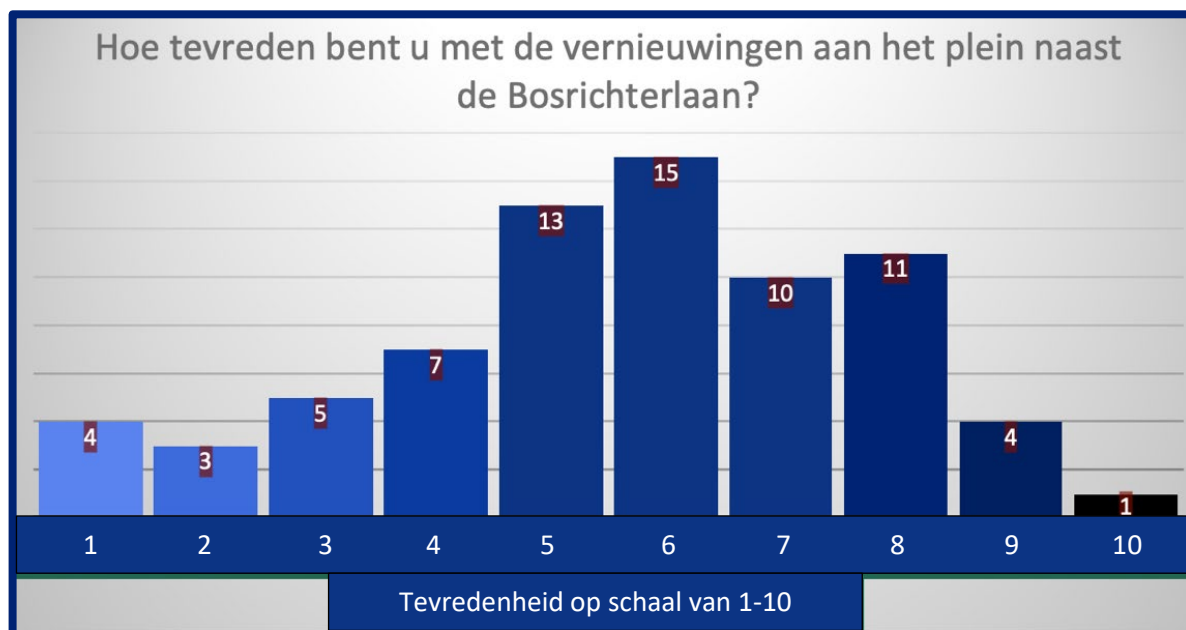
In het staafdiagram is te zien het overgrote deel van de inwoners naar de tevredenheidskant leunt. De totale respons bestaat uit 106 en daarvan is 91,5% enigszins tevreden of erg tevreden met de kwaliteit van het openbaar groen. De overige 8,5% is enigszins ontevreden of erg ontevreden met de kwaliteit van het openbaar groen. Het meest aantal mensen is enigszins tevreden (52) en het kleinst aantal mensen zijn erg ontevreden (2).

Vraag 3: Hoe tevreden bent u met de vernieuwingen aan het plein naast de Bosrichterlaan?

Voor onze 3^e vraag wilden we een wat specifiekere onderdeel van de omgeving onderzoeken. We hebben gekozen om de tevredenheid over de vernieuwingen aan het plein bij de Bosrichterlaan te meten. Daarmee wilden we zien of de inwoners positief zijn over de veranderingen, of dat ze juist negatief zijn.

Mogelijke antwoorden bij vraag 3: Schaal van 1 t/m 10

Resultaten

In onderstaande grafiek staat de respons op enquêtevraag 3 weergegeven.

Figuur 3 staafdiagram vernieuwingen plein naast Bosrichterlaan

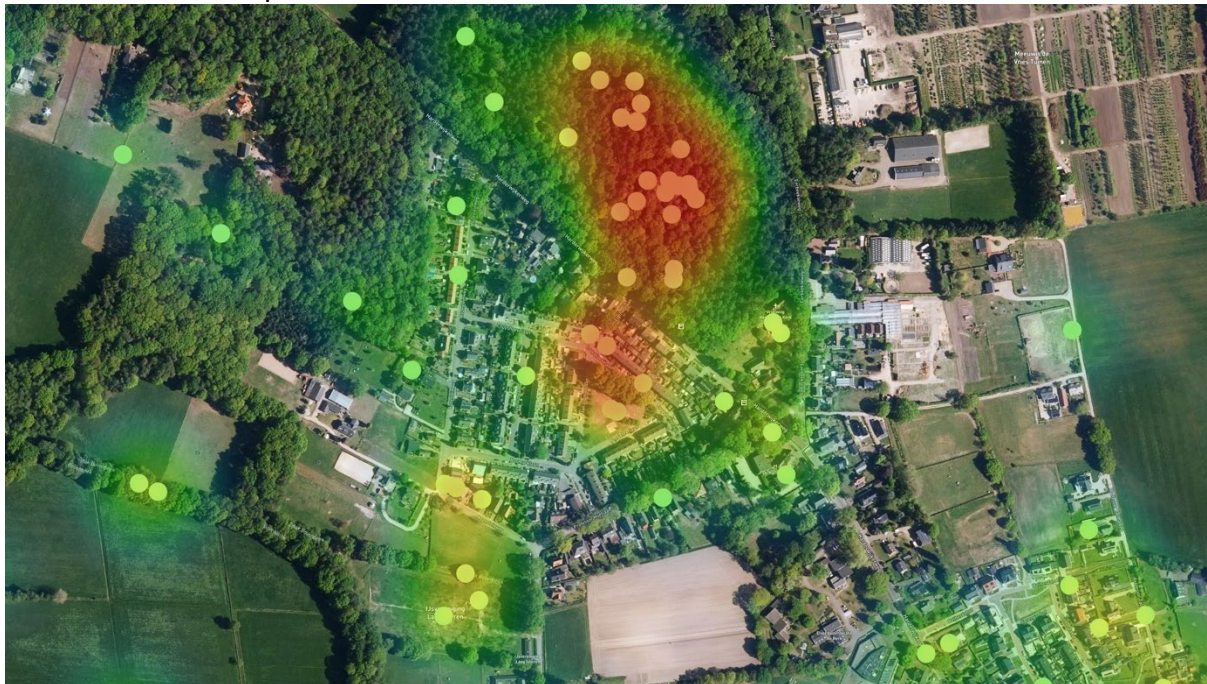
In de grafiek is te zien dat op de schaal van 1-10 het grootste deel (15 mensen) een 6 gestemd hebben. Er zijn 4 mensen erg ontevreden, die tussen een 0 of een 1 hebben gegeven voor de vernieuwingen. 1 iemand is erg tevreden en heeft een 10 gegeven. Het grootste deel (49) heeft tussen de 5 en 8 gestemd.

Vraag 4: Wat is de mooiste en minst mooie plek in Laag-Soeren?

Voor onze laatste 2 deelvragen hebben we besloten om een kaart van de omgeving Laag-Soeren in de enquête te zetten, waarop de inwoners konden aangeven wat de mooiste en minst mooie plekken in de omgeving zijn. Hiermee wilden we onderzoeken of er overeenkomsten zijn in de aangegeven stippen op de kaart en zo de mooie van minder mooie plekken onderscheiden. Er kan op die manier gekeken worden naar plekken waar eventuele verbetering nodig is en naar plekken waar men tevreden mee is.

Mogelijke antwoorden: aangeven op kaart

Resultaten Mooiste plek

Afbeelding 1 Mooiste plekken omgeving Laag-Soeren

Er is te zien dat de meeste mensen het stuk bos met de wandelpaden een mooi gebied vinden. Verder is het redelijk verdeeld, met een aantal mensen die het westen mooi vinden en een aantal mensen die het zuidoosten aantrekkelijk vinden. Het bos vinden de mensen het aantrekkelijkst in omgeving Laag-Soeren.

Resultaten Minst mooie plek

Afbeelding 2 Minst mooie plekken omgeving Laag-Soeren

In deze kaart is te zien dat meerdere mensen niet tevreden zijn met het plein aan de Bosrichterlaan. Ook staan er langs de harderwijkerweg een aantal stippen. Een andere rode vlek is bij het gebouw van het voormalige tuincentrum.

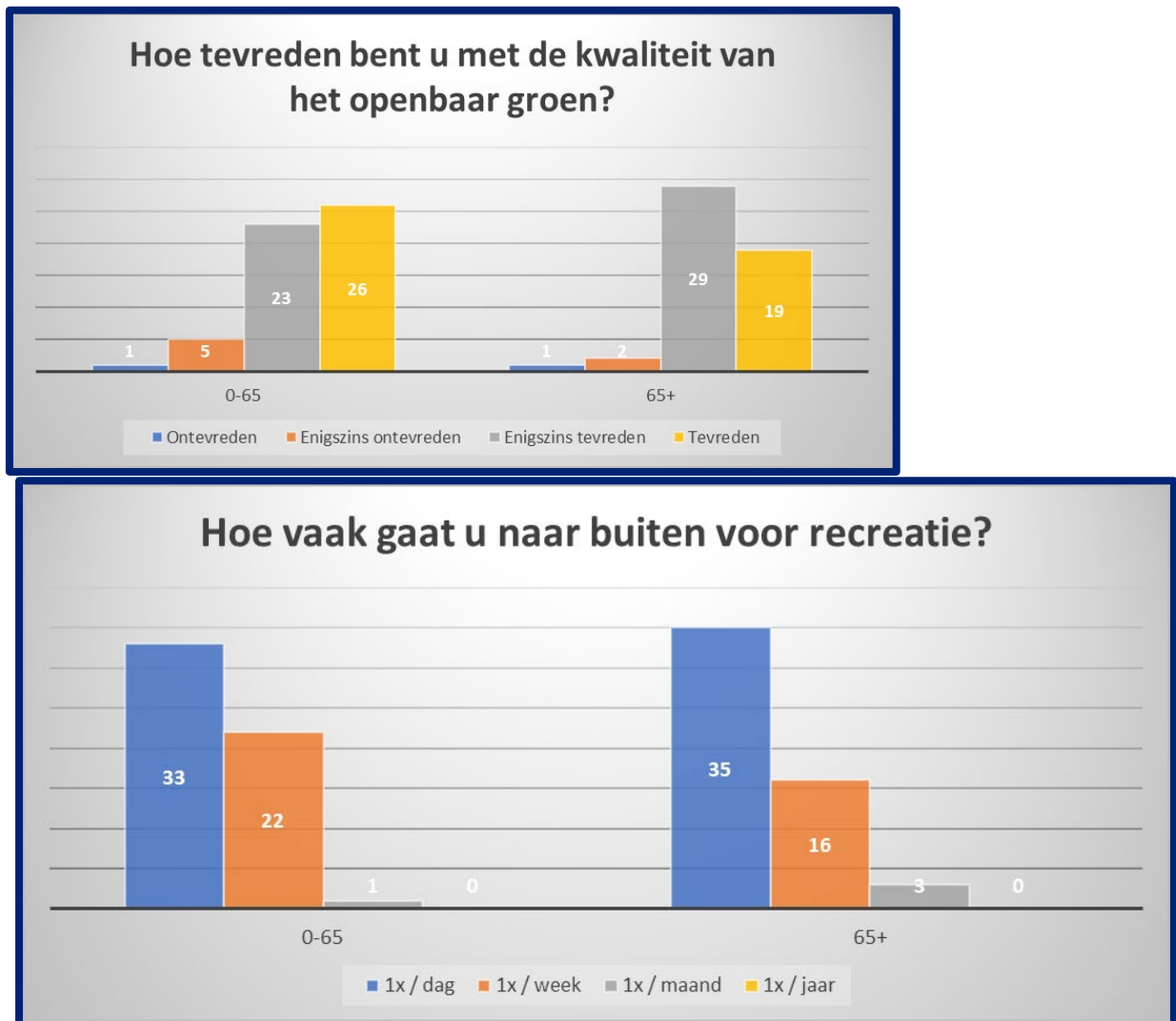
Samenhangvragen en verschilvragen

Is er verschil tussen: Leeftijd –

Hoe vaak gaat u naar buiten voor recreatie?

In het staafdiagram hieronder is te zien dat het in Laag-Soeren niet uitmaakt wat de leeftijd van iemand is voor het bezoeken van de buitenruimte.

Figuur 4 Staafdiagram samenhang tussen leeftijd en recreatie

Is er een verschil tussen: Leeftijd -

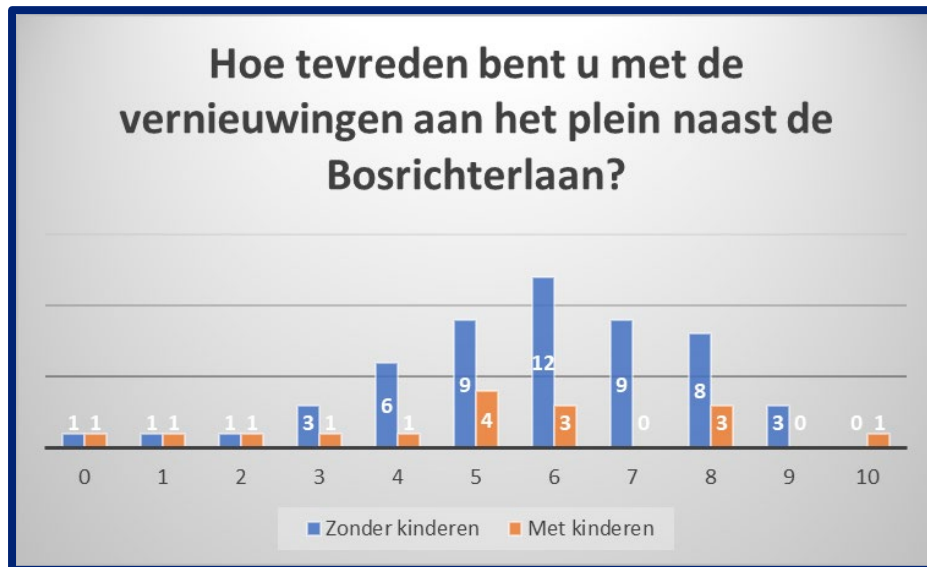
Hoe tevreden bent u met de kwaliteit van het openbaar groen?

Ook bij het antwoorden van deze vraag heeft de leeftijd niet uitgemaakt.

In het staafdiagram is te zien dat respondenten uit beide leeftijdsgroepen gelijk verdeeld zijn over Enigszins tevreden (23 / 29) en Tevreden (26 / 19). Het verschil tussen de leeftijdsgroepen is heel klein, het gaat maar om enkele responses meer of minder.

Figuur 5 Staafdiagram verschil tussen leeftijd en tevredenheid openbaar groen

Is er een verschil tussen: Huishoudens met en zonder kinderen -
Hoe tevreden bent u met de vernieuwingen aan het plein naast de Bosrichterlaan?

Bij de vraag: "Hoe tevreden bent u met de vernieuwingen aan het plein naast de Bosrichterlaan?" is het van belang om te weten of er verschil is tussen de mening van de inwoners met en zonder kinderen. Het plein bevat namelijk een nieuwe speeltuin. In de grafiek hieronder is te zien dat het niet uitmaakt of iemand

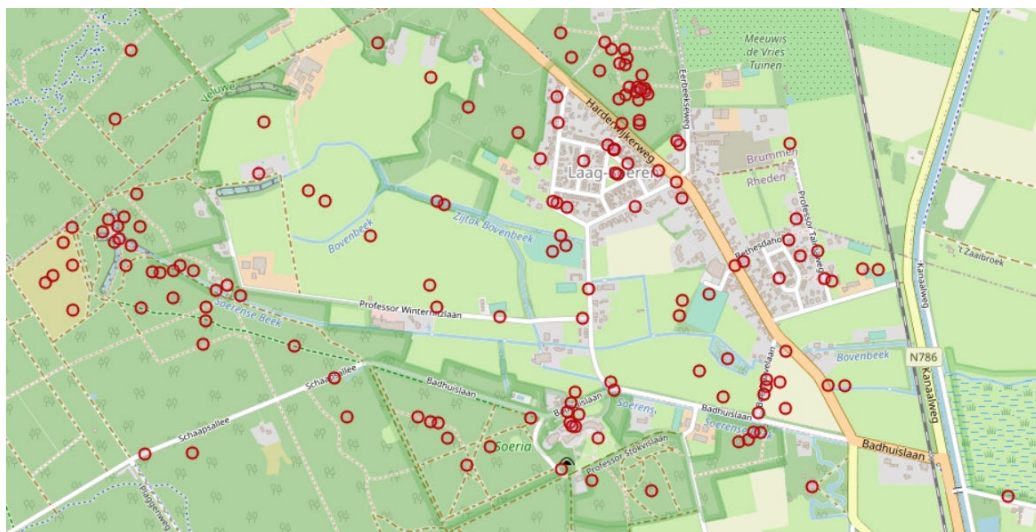
kinderen heeft. Beiden kleuren nemen toe in lengte rond de rapportcijfers: 5, 6 en 7.

Figuur 6 Staafdiagram verschil tussen wel of geen kinderen en tevredenheid plein

Achterliggende data

Afbeelding 3 minst mooie plekken omgeving Laag-Soeren uitgezoomd

Afbeelding 4 mooiste plekken omgeving Laag-Soeren uitgezoomd

Alleenwonend

Nominal*Scale – 2-Independent Samples T-test (Mann-Whitney Test)

Grafiek 3

Ranks				
	Wat is de samenstelling van uw huishouden?	N	Mean Rank	Sum of Ranks
Hoe tevreden bent u met de vernieuwingen aan het plein naast de Bosrichterlaan?	Alleenwonend	6	4,25	25,50
	Eénoudergezin met (thuiswonende) kinderen	2	5,25	10,50
	Total	8		

Test Statistics^a

Hoe tevreden bent u met de vernieuwingen aan het plein naast de Bosrichterlaan?

Mann-Whitney U	4,500
Wilcoxon W	25,500
Z	-,509
Asymp. Sig. (2-tailed)	,611
Exact Sig. [2*(1-tailed Sig.)]	,643 ^b

a. Grouping Variable: Wat is de samenstelling van uw huishouden?

b. Not corrected for ties.

Samenwonend

Ranks				
	Wat is de samenstelling van uw huishouden?	N	Mean Rank	Sum of Ranks
Hoe tevreden bent u met de vernieuwingen aan het plein naast de Bosrichterlaan?	Tweepersoonshuishouden zonder (thuiswonende) kinderen	47	32,52	1528,50
	Gezin met thuiswonende kinderen	14	25,89	362,50
	Total	61		

Test Statistics^a

Hoe tevreden bent u met de vernieuwingen aan het plein naast de Bosrichterlaan?

Mann-Whitney U	257,500
Wilcoxon W	362,500
Z	-1,241
Asymp. Sig. (2-tailed)	,215

a. Grouping Variable: Wat is de samenstelling van uw huishouden?

Nominal*Scale – 2-Independent Samples T-test (Mann-Whitney Test)

Grafiek 3

Deelconclusie

Over het algemeen zijn respondenten tevreden over de omgeving.

Uit de antwoorden van de enquête blijkt dat de inwoners van Laag-Soeren relatief vaak naar buiten gaan voor recreatie. Ook was te zien dat veruit het grootste deel van de inwoners positief was over de kwaliteit van het groen. Bij de vernieuwingen aan het plein naast de bosrichterlaan zijn de meningen echter verdeeld. De meeste mensen hangen tussen net voldoende en net onvoldoende in. Bij de kaart met mooiste plekken viel het op dat de meeste mensen de stukken bos in de omgeving aanstippen. Als minst mooie plekken werden de harderwijkerweg, het voormalige tuincentrum en het plein voornamelijk aangestipt.

Bij de onderzochte verschilvragen en andere experimentele combinaties werden geen significante verbanden gevonden tussen groepen respondenten. Een duidelijke uitkomst is dat er geen verschil is tussen de leeftijd van de inwoners in combinatie met het bezoeken van de openbare ruimte. Ook in leeftijd en de tevredenheid van de kwaliteit van het openbaar groen waren geen verschillen te vinden. Als laatste was er ook geen significant verschil te vinden in gezinnen met of zonder kinderen en hun tevredenheid over de vernieuwingen aan het plein. Dit wijst op enige eensgezindheid of ontbreken van bewijs voor het tegenovergestelde.

Verkeer, veiligheid & bereikbaarheid

Het vijfde thema van dit onderzoek gaat over verkeer, bereikbaarheid en veiligheid van Laag-Soeren. Veiligheid is belangrijk voor de inwoners van LS waarbij bereikbaarheid natuurlijk ook een rol speelt.

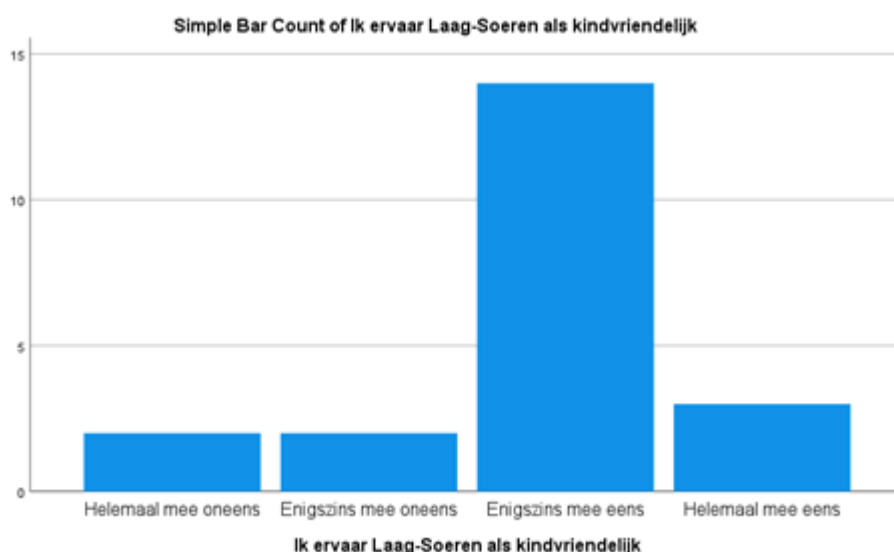
Veiligheid is belangrijk in een wijk. Hieronder valt bijvoorbeeld het ervaren van een verblijfsplek; voelen mensen zich veilig in een wijk, en op welke plekken hebben mensen juist een gevoel van onveiligheid? Ook is veiligheid dat er rekening wordt gehouden met alle leeftijden, bijvoorbeeld of het dorp kindvriendelijk is, maar ook voor ouderen veilig is.

De bereikbaarheid is ook erg van toepassing in een wijk. Er is al bekend dat er in Laag-Soeren bijvoorbeeld weinig faciliteiten aanwezig zijn. Hierdoor moeten de inwoners een stuk reizen om naar een supermarkt of iets dergelijke te komen. Hoe makkelijk reizen mensen van A naar B? En met welk vervoer? Maar ook de bereikbaarheid binnen het dorp speelt een grote rol. Net als bij veiligheid, moet het dorp bereikbaar zijn voor iedereen. Als er bijvoorbeeld een drukke weg is, is er dan een mogelijkheid om over te kunnen steken, dus, zijn er genoeg zebapaden aanwezig?

Het doel van het onderzoek is dat we antwoord kunnen geven op de vraag 'Hoe veilig bewoners zich voelen in LS'. Hier wordt antwoord op gegeven door online enquêtes en enquêtes op papier die verspreid zijn in het dorp.

1. welke elementen zouden de veiligheid in Laag-Soeren verbeteren?
2. waar voelt u zich in Laag-Soeren onveilig?
3. hoe bereikt u afspraken buiten huis?
4. vindt u Laag-Soeren kindvriendelijk?
5. zijn er in Laag-Soeren gevaarlijke verkeerssituaties?

Enquêtevragen

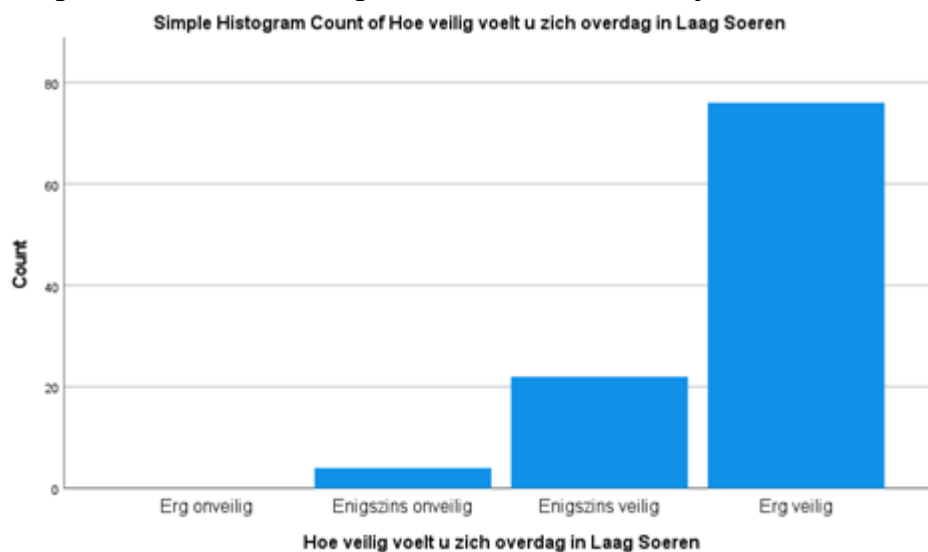

Uit deze staafdiagram blijkt dat het merendeel van de inwoners in Laag-Soeren als kindvriendelijk beschouwt, met de stelling: 'ik ervaar Laag-Soeren als kindvriendelijk'. Hierin

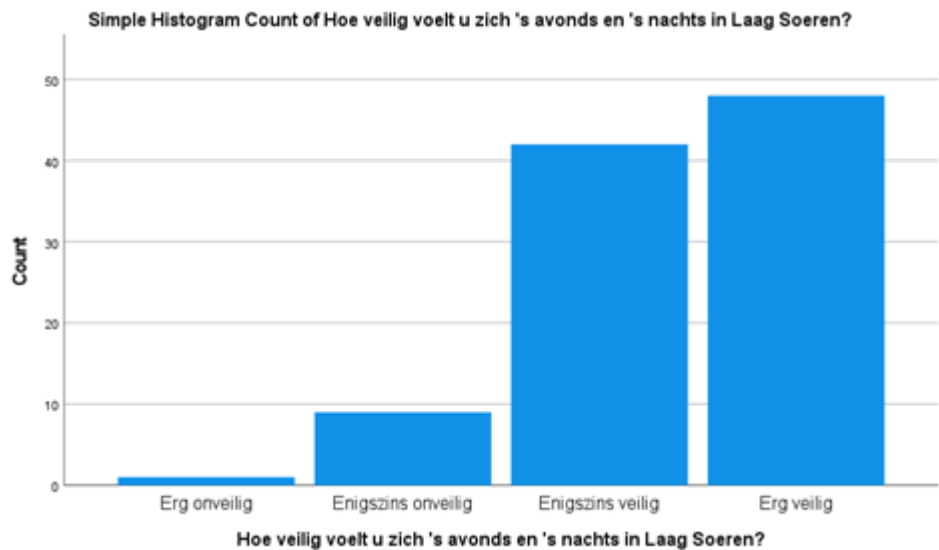
vindt 17 van 21 inwoners Laag-Soeren kindvriendelijk. Dat is ruim 81%. De overige 9% ervaart Laag-Soeren als niet kindvriendelijk.

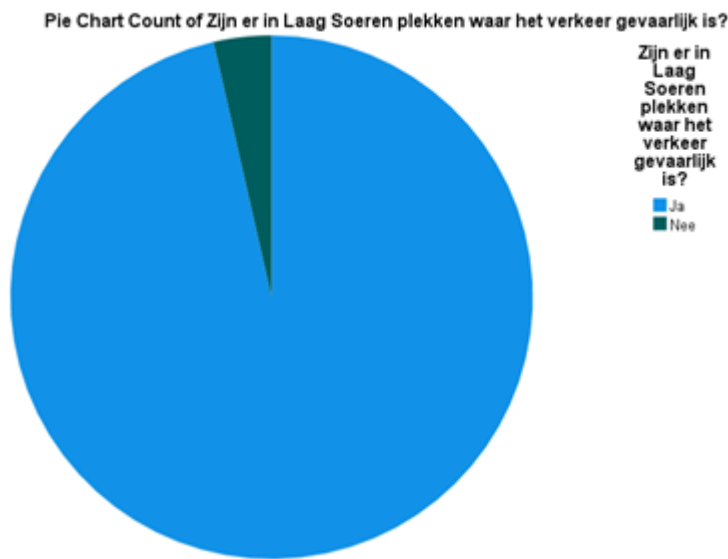
Uit deze lijndiagram blijkt dat het merendeel Laag-Soeren niet kindvriendelijk ervaart. Zo'n 68 van de 90 mensen ervaart Laag-Soeren niet als kindvriendelijk. Dat is ruim 75,5%. De overige 24,5% vindt dat Laag-Soeren wel kindvriendelijk is.

Uit de enquête is gebleken dat grotendeels van de respondenten zich veilig overdag voelt in Laag-Soeren. Daarin is op de vraag: 'hoe veilig voelt u zich overdag in Laag-Soeren?' Gebleken dat 98 van de 100 inwoners zich overdag veilig voelt in Laag-Soeren. Dat is ruim 98%. Overige 2% voelt zich enigszins onveilig in Laag-Soeren.

Uit deze staafdiagram blijkt dat het merendeel van de inwoners in Laag-Soeren op de vraag: hoe veilig voelt u zich 's avonds en 's nachts in Laag-Soeren. Heeft ingevuld dat men zich 's avonds en 's nachts veilig voelt in Laag-Soeren. Hierin voelt 89 van de 100 inwoners zich avonds en 's nachts in Laag-Soeren zich veilig voelt. Dat is ruim 89%. De overige 11% voelt zich 's avonds en 's nachts onveilig in Laag-Soeren.

Zijn er in Laag Soeren plekken waar het verkeer gevaarlijk is?					
		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Ja	108	85.7	96.4	96.4
	Nee	4	3.2	3.6	100.0
	Total	112	88.9	100.0	
Missing	System	14	11.1		
Total		126	100.0		

Bij de vraag 'Zijn er in Laag-Soeren plekken waar het verkeer gevaarlijk is?' zijn er 112 mensen die antwoord hebben gegeven waarvan er 108 mensen zijn die 'ja' hebben aangekruist. Dit is 96,4% van alle antwoorden. Zij vinden dus dat er wel gevaarlijke plekken zijn in Laag-Soeren. De overige 3,6% heeft 'nee' aangekruist en vinden dus niet dat er gevaarlijke plekken zijn. Dit zijn 4 mensen.

Correlations

		Ik ervaar het verkeer in Laag-Soeren als kindvriendelijk	Zijn er in Laag Soeren plekken waar het verkeer gevaarlijk is?
Ik ervaar het verkeer in Laag-Soeren als kindvriendelijk	Pearson Correlation	1	.311**
	Sig. (1-tailed)		.001
	N	90	90
Zijn er in Laag Soeren plekken waar het verkeer gevaarlijk is?	Pearson Correlation	.311**	1
	Sig. (1-tailed)	.001	
	N	90	112

** . Correlation is significant at the 0.01 level (1-tailed).

De samenhang tussen de uitkomsten van deze twee vragen is dat mensen die het verkeer in Laag-Soeren niet kindvriendelijk vinden, ook vinden zij dat er plekken zijn in Laag-Soeren die gevaarlijk zijn. Deze twee vragen zijn significant aan elkaar, omdat de uitkomst .001 is, dus kleiner dan 5%. We hebben ervoor gekozen om 1-tailed te doen, want we hadden al verwacht dat er in de uitkomst van de vragen een verband zat met elkaar.

Correlations

		Hoe veilig voelt u zich 's avonds en 's nachts in Laag Soeren?	Hoe sterk voelt u zich verbonden met Laag-Soeren?
Hoe veilig voelt u zich 's avonds en 's nachts in Laag Soeren?	Pearson Correlation	1	.026
	Sig. (2-tailed)		.801
	N	100	99
Hoe sterk voelt u zich verbonden met Laag-Soeren?	Pearson Correlation	.026	1
	Sig. (2-tailed)	.801	
	N	99	118

De samenhang tussen deze uitkomsten van de vragen is niet significant, omdat de uitkomst .801 is, dus veel groter dan 5%. Dit betekent dat het toeval is dat de mensen die zich 's nachts veilig voelen in Laag-Soeren zich vaak ook verbonden voelen met Laag-Soeren. We hebben ervoor gekozen om 2-tailed te doen, omdat we nog niet zeker wisten of er een verband was met de veiligheid die er juist 's avonds aanwezig is en hoe sterk iemand zich verbonden voelt met Laag-Soeren.

Bewonersavond

- De drempels zijn te stijl, als hier mensen met een aanhangwagen overheen gaan dan zorgt dit voor veel geluidsoverlast.
- Er zijn geen zebrapaden op de Harderwijkerweg, dit maakt het onveilig voor kinderen omdat zij dan niet makkelijk kunnen oversteken. Hier maken ouders in Laag-Soeren zich bezorgd om.
- Er is erg veel vrachtverkeer door de Harderwijkerweg, vooral overdag en doordeweeks.

Deelconclusie

Er is gebleken dat qua veiligheid bewoners in Laag-Soeren zich zowel overdag als s' avonds veilig voelen op straat. Daarnaast is er gebleken dat de Harderwijkerweg voor veel overlast met betrekking tot verkeer veroorzaakt, vrijwel iedereen geeft aan dat de Harderwijkerweg voor veel onveilige verkeerssituaties zorgt.

Toerisme

Inleiding

Het zesde thema van dit onderzoek gaat over het toerisme in Laag-Soeren. Het is al bekend dat er veel toerisme in de wijk is door het mooie natuurgebied wat er in Laag-Soeren ligt. Veel mensen komen hier naartoe voor de natuur en de wandel- en fietspaden. In Laag-Soeren zijn weinig voorzieningen maar wel veel eigen ondernemingen. Het toerisme in Laag-Soeren is dus wel belangrijk voor sommige mensen in Laag-Soeren. Met name voor de ondernemingen die er in Laag-Soeren zijn. Maar veroorzaakt de hoeveelheid toeristen geen overlast voor de bewoners in Laag-Soeren? En is het vooral een doorloop plek of een plek waar mensen verblijven. Bijvoorbeeld op de camping die zich in Laag-Soeren bevindt.

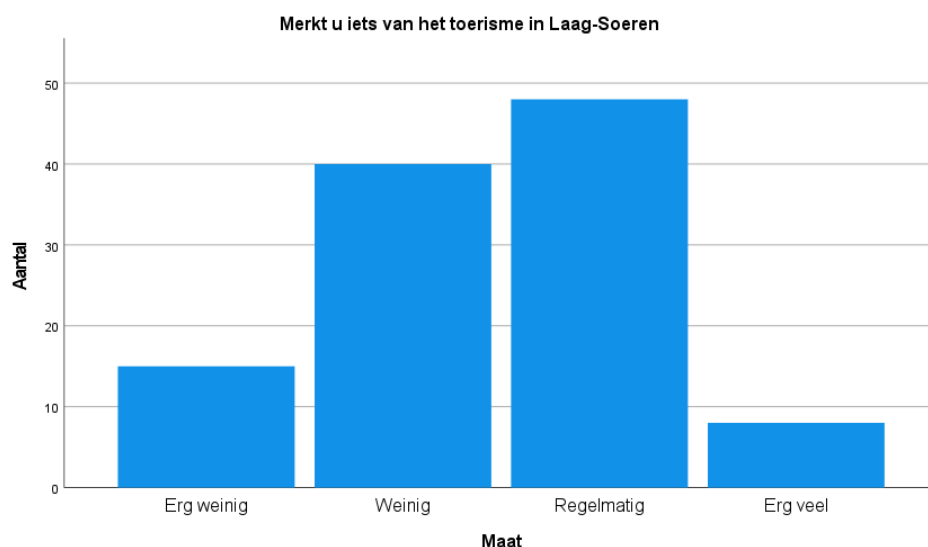
Het toerisme in de wijk is een interessant onderwerp er zitten veel voordelen en nadelen aan, omdat wij willen weten hoe de bewoners denken over het toerisme en of zij er last van hebben of juist baat bij hebben in de wijk, hebben wij de volgende vragen opgesteld.

- Merkt u iets van het toerisme in Laag-Soeren?
- Wat voor toerisme ziet u vooral in Laag-Soeren?
- Ervaart u in het toeristenseizoen verkeersoverlast in Laag-Soeren? Dit zijn de maanden april tot oktober.

Enquêtevragen

Vraag 1: *Merkt u iets van het toerisme in Laag-Soeren?*

- ☐ Erg weinig
- ☐ Weinig
- ☐ Regelmatig
- ☐ Erg veel

Uit de antwoorden blijkt dat veruit de meeste mensen in Laag-Soeren weinig tot met enige regelmaat iets merken van het toerisme in het dorp. Verder is er nog een kleine groep die erg weinig merkt van het toerisme in Laag-Soeren. Tot slot is er nog de kleinste groep die juist erg veel merkt van het toerisme in Laag-Soeren. Al met al kun je concluderen dat de inwoners van Laag-Soeren zich bewust zijn van het toerisme in het dorp, maar er niet veel van meekrijgen.

Vraag 2: Wat voor toerisme ziet u vooral in Laag-Soeren?

- Wandelaars
- Fietzers
- Bezoekers die gebruik maken van de Stoomtrein
- Auto's met een buitenlands kentekenplaat
- Overig, met eventuele toelichting

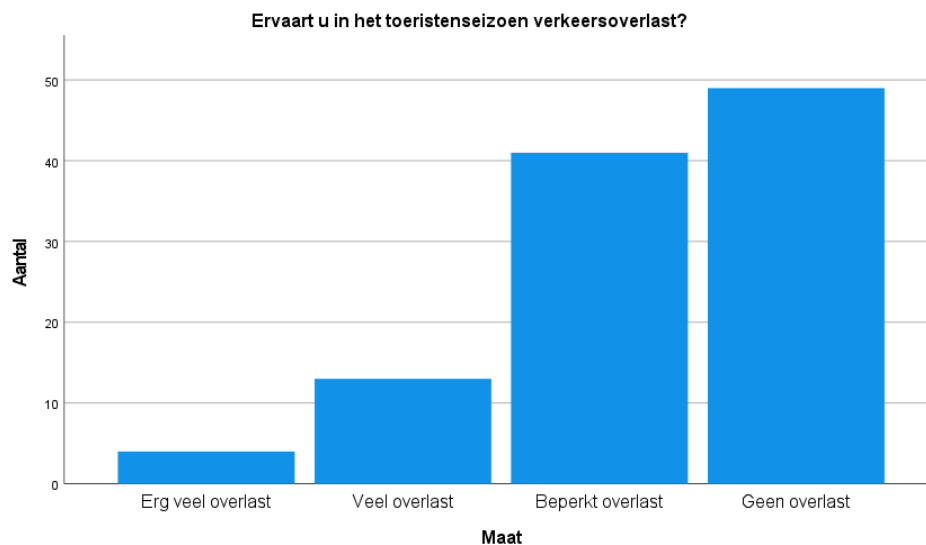
Case Processing Summary

	Valid		Cases Missing		Total	
	N	Percent	N	Percent	N	Percent
Merkt u iets van het toerisme in Laag Soeren? * Soort toerisme-Wandelaars	97	77.0%	29	23.0%	126	100.0%
Merkt u iets van het toerisme in Laag Soeren? * Soort toerisme-Fietzers	107	84.9%	19	15.1%	126	100.0%
Merkt u iets van het toerisme in Laag Soeren? * Soort toerisme-Overig	22	17.5%	104	82.5%	126	100.0%
Merkt u iets van het toerisme in Laag Soeren? * Soort toerisme-Auto's met een buitenlands kentekenplaat	17	13.5%	109	86.5%	126	100.0%
Merkt u iets van het toerisme in Laag Soeren? * Soort toerisme-Bezoekers die gebruik maken van de Stoomtrein	10	7.9%	116	92.1%	126	100.0%
Merkt u iets van het toerisme in Laag Soeren? * Soort toerisme-Als u 'overig' heeft aangevinkt, kunt u dit hier toelichten.	111	88.1%	15	11.9%	126	100.0%

De uitkomsten laten zien dat de mensen in Laag-Soeren veel fietsers en wandelaars als toeristen het dorp zien bezoeken. Zo heeft 84,9% van de respondenten aangegeven veel fietsers in het dorp te zien, en gaf 77% aan veel wandelaars in het dorp te zien. Auto's met een buitenlands kentekenplaat (13,5%) en bezoekers die gebruik maken van de stoomtrein (7,9%) worden beduidend minder gespot in het dorp. Tot slot gaf 88,1% van de respondenten de categorie "overig" aan. Al met al kun je stellen dat er een groot verschil in aantallen zit in de verschillende typen toeristen die Laag-Soeren bezoeken.

Vraag 3: *Ervaart u in het toeristenseizoen verkeersoverlast in Laag-Soeren? Dit zijn de maanden april tot oktober.*

- ☐ Erg veel overlast
- ☐ Veel overlast
- ☐ Beperkt overlast
- ☐ Geen overlast

Uit de uitkomsten blijkt dat verreweg de meeste respondenten geen of maar een beperkte overlast ervaren tijdens het toeristenseizoen. Een stuk kleinere groep ervaart daarentegen wel veel overlast. Een enkeling geeft zelfs aan erg veel overlast te ervaren gedurende het toeristenseizoen. Hier valt dus uit te concluderen dat de mensen in Laag-Soeren over het algemeen nauwelijks overlast ervaren tijdens het toeristenseizoen, maar dat er ook zeker een kleine groep is die wel overlast ervaart.

Samenhangvragen

Er is als samenhangvraag het verband tussen verkeersoverlast van gebruik van natuurgebieden en het opmerken van toerisme. Als dat verband er is kan er gezien worden of toeristen merkbaarder zijn in natuurgebieden. De gebruikte enquêtevragen zijn:

- Merkt u iets van het toerisme in Laag-Soeren?
- Hoe vaak maakt u gebruik van de Natuurgebieden?

Omdat dit ordinale variabelen betreft wordt Spearman's rangcorrelatie gebruikt.

Bij auto's met een buitenlandse kentekenplaten worden ongeveer even vaak opgemerkt bij mensen die weinig tot en met erg veel verkeersoverlast door toerisme opmerken. Wel waren er bijna geen auto's met buitenlandse kentekenplaten opgemerkt bij mensen die erg weinig verkeersoverlast ervaren. Weinig samenhang.

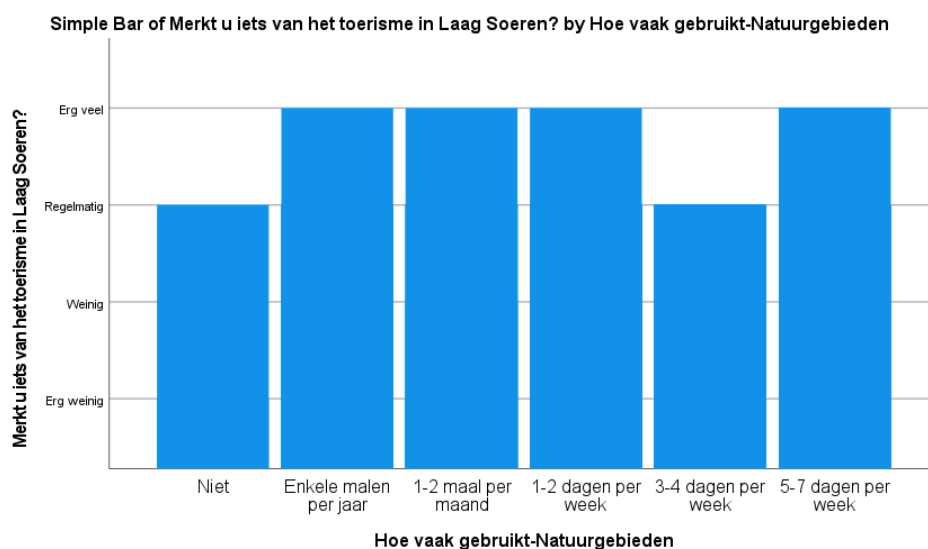
Met deze vergelijking wordt er gekeken of de mensen die veel toerisme opmerken vaak in de natuurgebieden komen en dus meer toeristen opmerken omdat er meer toeristen in de

natuurgebieden zouden zitten. Er is dus samenhang met bewoners die vaak in de natuurgebieden komen en de hoeveelheid toerisme opgemerkt wordt door natuurgebieden.

De ($r_s=0,003$; $p\ 0,488$, enkelzijdig). De gevonden p-waarde is groter dan 0,001 en daarom is de samenhang is dus erg klein. De hypothese dat bewoners die vaker in de natuur rond Laag-Soeren komen ook meer toerisme opmerken, is ontkracht.

Correlations

		Hoe vaak gebruikt-Natuurgebieden	Merkt u iets van het toerisme in Laag Soeren?
Hoe vaak gebruikt-Natuurgebieden	Pearson Correlation	1	,003
	Sig. (1-tailed)		,488
	N	120	109
Merkt u iets van het toerisme in Laag Soeren?	Pearson Correlation	,003	1
	Sig. (1-tailed)	,488	
	N	109	111

Mensen die vaak of vaker in de natuur komen zien gemiddeld niet meer toeristen dan mensen die minder in de natuur komen. Die samenhang is er niet. Er zijn wel aantallen bewoners die niet vaak in de natuurgebieden komen en minder van het toerisme opmerken maar ook aantallen bewoners die vaker in de natuurgebieden komen en minder van het toerisme merken.

Met andere enquêtevragen over toerisme zouden er meer zinnige verbanden getest kunnen worden.

Bewonersavond

- Er is weinig te bieden voor toeristen
- Er is geen aanloop plek meer voor mensen die een lange afstandswandeling willen doen (voorheen was dit de harmonie)
- Er komen meer toeristen wanneer er horeca is. Maar er is ook toerisme nodig voor horeca om te blijven bestaan. Beide zijn volgens de bewoners van belang. Wanneer er weer horeca in het dorp is, zullen er meer toeristen komen en de ondernemingen in Laag-Soeren hebben hier ook profijt van.

Deelconclusie

Uit de uitkomsten van dit hoofdstuk blijkt dat toerisme niet veel voorkomend is in Laag-Soeren. Dit komt hoogstwaarschijnlijk door het tekort aan voorzieningen. De toeristen die komen, zijn vooral geïnteresseerd in de natuur van Laag-Soeren.

Conclusie

Om dit verslag af te sluiten is er een conclusie getrokken waarin de hoofdvraag van het onderzoek wordt beantwoord: “Hoe beleven de bewoners van Laag-Soeren de leefbaarheid in hun dorp?”

Er zijn niet zo heel veel voorzieningen in Laag-Soeren. Men gaat vaak een dorpje verder om de boodschappen te halen en andere dingen te doen. Echter maken sommige bewoners wel gebruik van de ontmoetingsplekken die er zijn zoals 't Sprengenhuis. Daarnaast genieten de meeste mensen ook van de natuur. Echter zijn veel mensen niet tevreden dat er geen winkels en scholen in Laag-Soeren zijn. Gelukkig zijn de voorzieningen die wel in het dorp zitten, goed bereikbaar.

De bewoners hechten zich dus veel aan het dorp, maar er is van mening dat het dorpsgevoel de afgelopen jaren wel is verslechterd.

Ongeveer $\frac{2}{3}$ van het dorp vindt dat er genoeg mogelijkheden zijn om sociale contacten te maken. De meeste bewoners gaan bij elkaar op bezoek. Ook zien mensen elkaar vaak als ze een wandeling maken in het dorp of ze een bezoekje nemen in het Sprengenhuis.

De bewoners gaan vaak naar buiten, al is het om een frisse neus te scheppen of om ergens naar toe te gaan. De meeste mensen zijn ook positief over hun omgeving.

De meeste bewoners vinden het dorp gelukkig kindvriendelijk. Echter vindt een groot deel dat het verkeer in Laag-Soeren niet kindvriendelijk is. Veel bewoners vinden ook dat er gevaarlijke locaties zijn in het verkeer.

De meeste bewoners voelen zich veilig in Laag-Soeren, al is het 's nachts of in daglicht.

De bewoners merken weinig van het toerisme in Laag-Soeren. Dit komt hoogstwaarschijnlijk door het tekort aan voorzieningen. De toeristen die komen, zijn vooral geïnteresseerd in de natuur van Laag-Soeren.

Al in al zijn de bewoners van Laag-Soeren erg gehecht aan het dorp. Men geniet van de natuur, de sociale contacten en de rust. De meeste mensen zijn dan ook gelukkig in het dorp. Echter zijn er toch dingen waar mensen ontevreden over zijn. Dit ligt voornamelijk bij de voorzieningen en het verkeer. Veel dingen liggen toch buiten het dorp en dat is niet altijd even makkelijk te bereiken. Ook vinden veel bewoners dat de hoofdweg onveilig is.

Discussie

In deze paragraaf zijn de tekortkomingen en de successen van het onderzoek verzameld:

Tekortkomingen:

- De papieren enquête kwam niet helemaal overeen met de digitale enquête.
- Op de fysieke enquête miste het antwoordnummer van hogeschool Van Hall Larenstein.
- Doordat er ook digitale enquêtes zijn ingevuld, kan er geen percentage worden gegeven voor het aantal huishoudens dat de enquête heeft ingevuld. Dit komt omdat meerdere mensen in één huishouden de digitale enquête kunnen hebben ingevuld.
- De jongste bewoner die de enquête heeft ingevuld is 28. Echter heeft het dorp ook mensen jonger dan 28. De enquête is dus niet representatief genoeg voor de jeugd.
- Een persoon zou de digitale enquête meerdere keren kunnen invullen. Dit kan zorgen voor on accurate antwoorden. Een manier om dit tegen te gaan is het blokkeren van de mogelijkheid om de digitale enquête vaker in te vullen.
- Mensen hadden soms moeite met het invullen van de online enquête.

Successen:

- De digitale enquêtetool Maptionnaire heeft goed gewerkt. Het 3/4 van de respondenten heeft de enquête digitaal ingevuld. Vooral de oudere respondenten kozen voor de papieren versie.
- De verwerking van de papieren enquête naar digitale informatie leverde weinig problemen op. In één lesuur hebben de studenten de papieren exemplaren kunnen overtypen in Maptionnaire.
- De studentengroep heeft nog een hulpsessie gehouden bij het donderdagse Koffiemoment om mensen te assisteren bij het invullen. Maar er was eigenlijk maar weinig behoefte aan hulp. Dat betekent dat de digitale versie weinig problemen opleverde.
- De bereikbaarheid van de inleverbox in 't Sprengenhuis leverde geen problemen op. Er is slechts één papieren enquête te laat ingeleverd. Er is ook een enquête via de mail ingeleverd door het fotograferen van alle papieren bladzijden.
- De studentengroep heeft erg goed samengewerkt, taken verdeeld en verantwoordelijkheid genomen. Zo is een erg mooi resultaat bereikt!

Bibliografie

1. Maptionnaire-software, [Maptionnaire Citizen Engagement Platform | Online Software](#)
2. *Aan de slag met leefbare en vitale wijken. Hoe doe je dat?* (n.d.). Aedes.
<https://aedes.nl/leefbare-en-veilige-wijken/aan-de-slag-met-leefbare-en-vitale-wijken-hoe-doe-je-dat>
3. *Hoofdstuk 4: Voorzieningen en Leefbaarheid.* (n.d.-a).
<https://www.kennisvoorkrimp.nl/kennisagenda-2017/hoofdstuk-4-voorzieningen-en-leefbaarheid>
4. *Hoofdstuk 4: Voorzieningen en Leefbaarheid.* (n.d.-b).
<https://www.kennisvoorkrimp.nl/kennisagenda-2017/hoofdstuk-4-voorzieningen-en-leefbaarheid>
5. Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat. (2018, May 30). *Op weg naar een veilige en gezonde leefomgeving - Bewust omgaan met veiligheid.*
<https://magazines.rijksoverheid.nl/ienw/veiligheid-en-risicos/2017/01/inleiding>
6. Noordenburg, C. van. (2022, December 13). *Waarom van belang?* Centrum Voor Criminaliteitspreventie En Veiligheid (CCV).
<https://hetccv.nl/onderwerpen/veiligheidsbeleving/wat-is-veiligheidsbeleving/waarom-van-belang/>
7. *Verkeersoverlast < Milieuklachten.nl.* (n.d.).
<https://www.milieuklachten.nl/meldingen/verkeersoverlast.html>
8. *Woonplaats Laag-Soeren in cijfers en grafieken (update 2023!).* (2023, January 21). AlleCijfers.nl. <https://allecijfers.nl/woonplaats/laag-soeren/>

Begrippen

- Laag-Soerenaar; Een inwoner van Laag-Soeren.
- Spearman's-test; Een test waarbij rangen kunnen gevormd worden, geschikt voor ordinale data.

Bijlagen

Enquête Laag-Soeren

Beste bewoner van Laag-Soeren,

Bent u tevreden over uw dorp? En wat kan er anders of beter?

Enthousiaste eerstejaars studenten van de opleiding Management van de Leefomgeving aan Hogeschool Van Hall Larenstein in Velp hebben een vragenlijst ontwikkeld om de leefbaarheid van uw dorp in beeld te brengen. Zo leren de studenten onderzoek doen in de praktijk. Onze opdrachtgever is de heer De Rooij van de gemeente Rheden. De gemeente Rheden gebruikt de uitkomsten in toekomstplannen, om samen met u aan de leefbaarheid te werken.

U kunt de enquête op twee manieren invullen:

1. Digitaal via het scannen van deze QR-code (met een smartphone of een tablet) of het overtypen van deze link <https://tinyurl.com/33vfjmwv> in de computer in een browser zoals Microsoft Edge of Chrome of Apple Safari.
2. Op papier door dit document door te lopen en met een pen in te vullen. U moet de enquête dan wel even in de inzamel box stoppen in 't Sprengenhuis, in het halletje bij de voordeur. (Open op dinsdagmiddag, tijdens de sport op woensdagavond en donderdagochtend bij het koffiepoint. In de 1^e week van de Kerstvakantie is 't Sprengenhuis dicht vanwege vloeronderhoud. **Op donderdag 22 december is een studentenploeg aanwezig om te helpen met invullen tijdens de koffieochtend.** Op 6 januari wordt de box weer opgehaald.)

QR-code voor de digitale vragenlijst.

Onze voorkeur is dat u het digitaal probeert, want anders moeten wij de gegevens nog overtypen. In de digitale versie kunt u ook beter spelen met de kaart van het dorp.

Als er meerdere personen in een huishouden mee willen doen: Graag! U kunt meerdere keren de QR-code gebruiker. Leuk als u ook de jongere huisgenoten betreft bij deze enquête!

Wat kunt u verwachten?

De enquête is anoniem. De enquête bestaat uit zo'n 40 vragen en het duurt ongeveer 15 minuten om in te vullen.

De instructievideo vindt u hier: <https://youtu.be/R7JoxlQJabl>

De enquête bestaat uit 8 onderdelen:

1. Algemeen
2. Voorzieningen
3. Dorpsgevoel
4. Sociale kwaliteit
5. Omgeving
6. Verkeer, veiligheid en bereikbaarheid
7. Toerisme
8. Afsluitende vragen

De studentengroep in het dorp.

1. Algemene vragen

Het eerste onderdeel van de enquête gaat over een aantal algemene zaken. Graag een kruisje zetten bij het passende antwoord.

1. Wat is uw geslacht?
 - ☐ Man
 - ☐ Vrouw
 - ☐ Non-binair
 - ☐ Houd ik liever voor mijzelf
2. Wat is uw leeftijd?
3. Hoeveel jaar woont u al in Laag-Soeren?
4. Wat is de samenstelling van uw huishouden?
 - ☐ Alleenwonend
 - ☐ Tweepersoonshuishouden zonder (thuiswonende) kinderen
 - ☐ Eénoudergezin met thuiswonend(e) kind(eren)
 - ☐ Gezin met thuiswonend(e) kind(eren)
5. Bent u lid van de dorpsvereniging *Soerens Belang*?
 - ☐ Ja
 - ☐ Neen

2. Voorzieningen

Dit onderdeel van de enquête bestaat uit vragen over voorzieningen.

1. Hoe vaak maakt u gebruik van de volgende voorzieningen? Zet graag een **kruisje** in de tabel.

	Niet	Enkele malen per jaar	1-2 maal per maand	1-2 dagen per week	3-4 dagen per week	5-7 dagen per week
Ontmoetingsplekken						
Natuurgebieden						
Scholen						
Winkel & Horeca						
Sportgelegenheden						
Speeltuinen						
Zorg- en medische voorzieningen						
Openbaar Vervoer						

2. Hoe makkelijk kunt u de onderstaande voorzieningen bereiken? Zet graag een **kruisje** in de tabel.

	<i>Moeilijk bereikbaar</i>	<i>Goed bereikbaar</i>	<i>Erg makkelijk bereikbaar</i>
Ontmoetingsplekken			

Natuurgebieden			
Scholen			
Winkel & Horeca			
Sportgelegenheden			
Speeltuinen			
Zorg- en medische voorzieningen			
Openbaar Vervoer			

3. Hoe is de kwaliteit van de onderstaande voorzieningen? Zet graag een **kruisje** in de tabel.

	Erg ontevreden	Enigszins ontevreden	Enigszins tevreden	Erg tevreden
Ontmoetingsplekken				
Natuurgebieden				
Scholen				
Winkel & Horeca				
Sportgelegenheden				
Speeltuinen				
Zorg- en medische voorzieningen				
Openbaar Vervoer				

4. Welke voorziening mist u het meest in Laag-Soeren? Zet graag een **kruisje** in de tabel. (meerdere antwoorden mogelijk)

	Ik mis het meest
Ontmoetingsplekken	
Winkels	
Horeca	
Natuurgebieden	
Scholen	
Sportgelegenheden	
Speeltuinen	
Openbaar Vervoer	
Zorg- en medische voorzieningen	
Openbaar vervoer	
Werkgelegenheden	
Overig	

5. Als u ‘overig’ heeft aangevinkt, kunt u dit hier toelichten:

3. Dorpsgevoel

Dit deel van de enquête gaat over het dorpsgevoel. Dorpsgevoel gaat over hoe verbonden u zich voelt met Laag-Soeren. Denk hierbij aan of u zich met het dorp identificeert.

	Helemaal mee oneens	Enigszins mee oneens	Enigszins mee eens	Helemaal mee eens
1. Ik voel mij een echte “Laag- Soerenaar”.				
	Absoluut niet verbonden	Niet verbonden	Enigszins verbonden	Sterk verbonden
2. Hoe sterk voelt u zich verbonden met Laag- Soeren?				
	Heel erg onbelangrijk	Enigszins onbelangrijk	Enigszins belangrijk	Heel erg belangrijk
3. Hoe belangrijk is dorpsgevoel voor u?				

	Dorpsomgeving	Dorpsgenoten	Natuur	Voorzieningen in Laag-Soeren	Overig
4. Wat is voor u van belang bij het dorpsgevoel van Laag- Soeren? (meerdere antwoorden mogelijk)					
5. Als u ‘overig’ heeft aangevinkt, kunt u dit hier toelichten:					
	Sterk verslechterd	Enigszins verslechterd	Enigszins verbeterd	Sterk verbeterd	Ik woon nog geen

					5 jaar in Laag-Soeren
6. Is het dorpsgevoel in de afgelopen 5 tot 10 jaar verbeterd of verslechterd?					

4. Sociale kwaliteit

Dit onderdeel van de enquête gaat over de sociale kwaliteiten in Laag-Soeren.

- Woont u in het nieuwe of het oude gedeelte van Laag-Soeren?
 - ☐ Oude gedeelte
 - ☐ Nieuwe gedeelte
- Hoeveel bewoners kent u persoonlijk in Laag-Soeren? Ik kenbewoners.
- U kunt bij de volgende vraag een **kruisje** op de kaart plaatsen op de locatie waar u de meeste sociale contacten heeft, dus waar u de meeste mensen tegenkomt in Laag-Soeren. Het is mogelijk om meerdere kruisjes te plaatsen.
- Waar in Laag Soeren heeft u de meest sociale contacten? Zet ik hetzelfde kaartje een **rondje**.
- Als u met andere bewoners van Laag-Soeren afspreekt, waar spreekt u dan met de bewoners af?
 - ☐ In 't Sprengenhuis
 - ☐ Tijdens het uitlaten van de hond
 - ☐ Thuis
 - ☐ Anders, met eventueel een toelichting:
.....
- Hoe tevreden bent u met de mogelijkheden voor sociale contacten in het algemeen in Laag-Soeren?
 - ☐ Erg ontevreden
 - ☐ Enigszins ontevreden
 - ☐ Enigszins tevreden
 - ☐ Erg tevreden
- Voelt u zich wel eens eenzaam
 - ☐ Heel vaak
 - ☐ Regelmatig
 - ☐ Af en toe
 - ☐ Niet

5. Omgeving

Dit onderdeel van de enquête gaat over de openbare omgeving van Laag-Soeren.

1. Wat is de mooiste plek in Laag-Soeren? Zet graag één of meerdere **kruisje(s)**.
2. Wat is de minst mooie plek van Laag-Soeren? Zet graag één of meerdere **rondje(s)**.

3. Hoe vaak gaat u naar buiten voor recreatie?
 - Minstens 1 keer per dag
 - Minstens 1 keer per week
 - Minstens 1 keer per maand
 - Minstens 1 keer per jaar
4. Hoe tevreden bent u met de kwaliteit van het openbaar groen?
 - Erg ontevreden
 - Enigszins ontevreden
 - Enigszins tevreden
 - Erg tevreden
5. Hoe tevreden bent u met de vernieuwingen aan het plein naast de Bosrichterslaan? Zet een **kruisje** op deze schaal.

Zeer ontevreden.....Zeer tevreden

6. Verkeer, veiligheid en bereikbaarheid

In dit onderdeel komen een aantal vragen over de verkeersveiligheid in Laag-Soeren, de persoonlijke veiligheid en de bereikbaarheid

1. Ik ervaar Laag-Soeren als kindvriendelijk.
 - Helemaal mee eens
 - Enigszins mee eens
 - Enigszins mee oneens
 - Helemaal mee oneens
2. Zijn er in Laag-Soeren plekken waar het verkeer gevaarlijk is?

- Neen
- ja

3. Kunt u op de kaart aangeven waar de eventuele gevaarlijke verkeerssituaties zijn? U kunt meerdere punten aangeven met een **kruisje** of een **vlak**.

4. Welke elementen zouden de verkeersveiligheid in Laag-Soeren verbeteren?

- Extra verkeerslichten
- Extra zebrapaden
- Extra haaiantanden
- Anders, namelijk:

.....

5. Hoe veilig voelt u zich **overdag** in Laag-Soeren

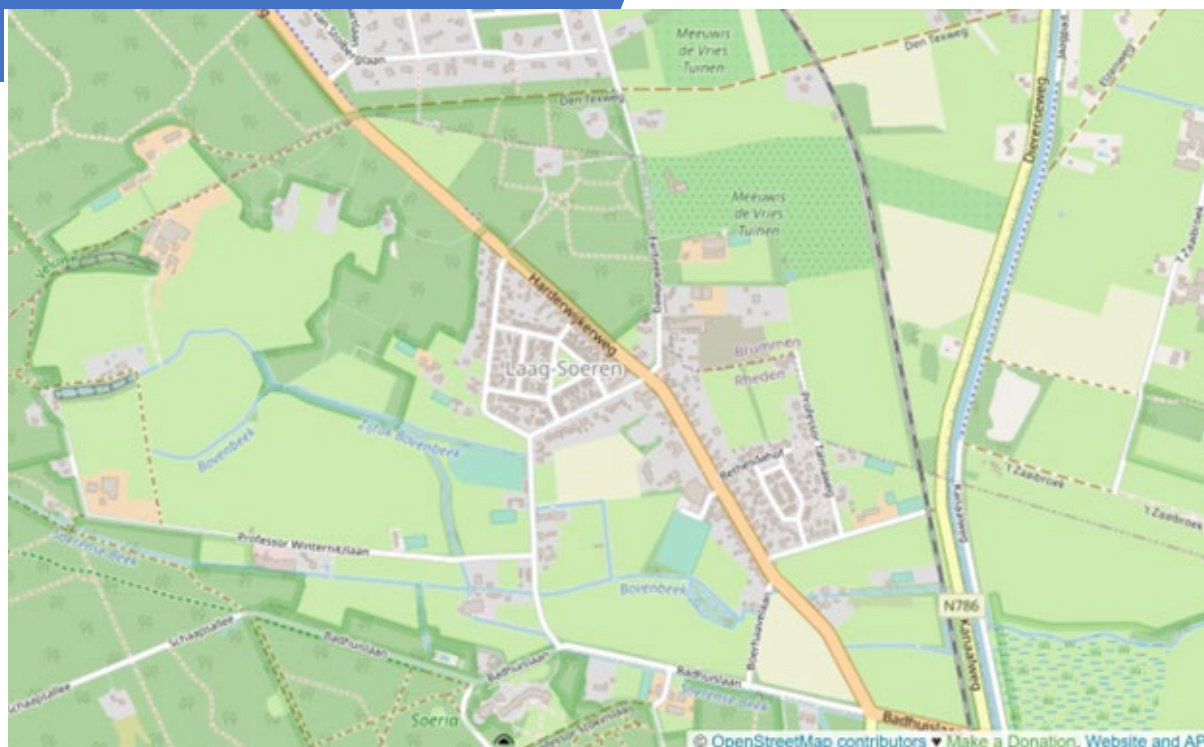
- Erg onveilig
- Enigszins onveilig
- Enigszins veilig
- Erg veilig

6. Als u zich **overdag** onveilig voelt in Laag Soeren, waar is dat dan? U kunt een **kruisje** of een **vlak** op de kaart plaatsen om dit aan te geven.

7. Hoe veilig voelt u zich 's avonds en 's nachts in Laag-Soeren?
 - ☐ Erg onveilig
 - ☐ Enigszins onveilig
 - ☐ Enigszins veilig
 - ☐ Erg veilig

8. Als u zich 's avonds of 's nachts onveilig voelt in Laag-Soeren, waar is dat dan? U kunt een **kruisje** of een **vlak** plaatsen om dit aan te geven.

9. Hoe bereikt u uw afspraken buitenshuis?

- ☐ Lopen
- ☐ Bus
- ☐ Auto
- ☐ Taxi
- ☐ Fiets
- ☐ Scooter/Motor

7. Toerisme

Dit onderdeel van de enquête gaat over het toerisme en haar effecten in Laag-Soeren.

1. Merkt u iets van het toerisme in Laag-Soeren?

- ☐ Erg weinig
- ☐ Weinig
- ☐ Regelmatig
- ☐ Erg veel

2. Wat voor toerisme ziet u vooral in Laag-Soeren? (meerdere antwoorden zijn mogelijk)

- ☐ Wandelaars
- ☐ Fietsers
- ☐ Bezoekers die gebruik maken van de Stoomtrein
- ☐ Auto's met een buitenlands kentekenplaat
- ☐ Overig, met eventuele toelichting:

.....

3. Ervaart u in het toeristenseizoen verkeersoverlast in Laag-Soeren? Dit zijn de maanden april tot oktober.

- ☐ Erg veel overlast
- ☐ Veel overlast
- ☐ Beperkt overlast
- ☐ Geen overlast

8. Afsluitende vragen

Tot slot nog een aantal vragen als afsluiting van de enquête.

1. Welke van de thema's uit deze enquête zijn voor uw het belangrijkste? Kies er maximaal **drie**.

- ☐ Voorzieningen
- ☐ Dorpsgevoel
- ☐ Sociale kwaliteit
- ☐ Omgeving
- ☐ Verkeer, Veiligheid en Bereikbaarheid
- ☐ Toerisme

2. Wat zijn de belangrijkste zaken die u graag verbeterd zou zien in Laag-Soeren?

.....

.....

.....

3. Heeft u nog opmerkingen of aanvullingen? Dan kunt u deze hier noteren.

.....

.....

.....

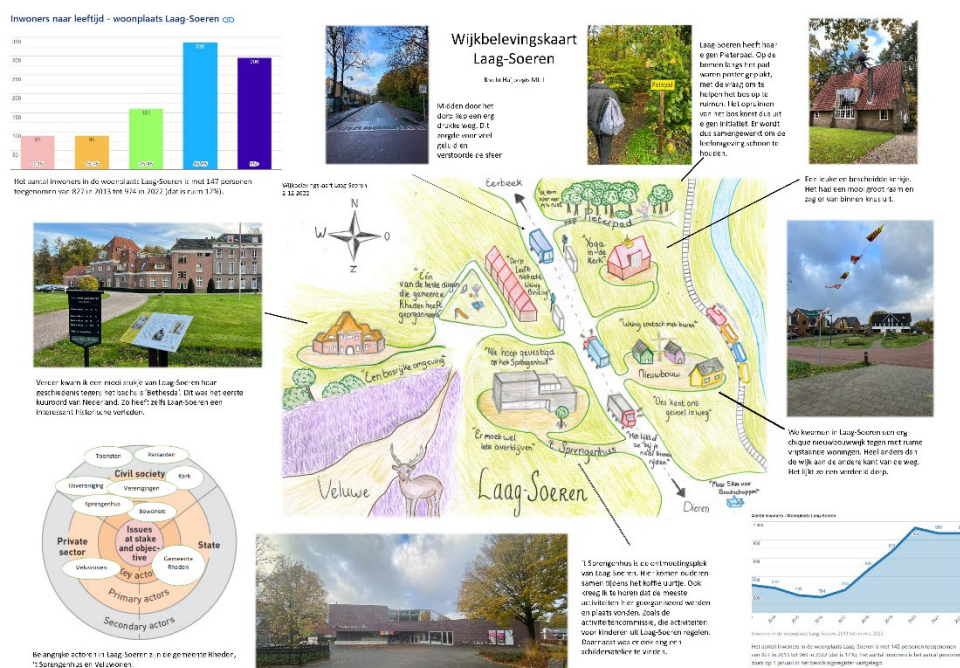
Hartelijk dank voor het invullen van de enquête!

De studenten zullen de uitkomsten presenteren in 't Sprengenhuis op woensdag 18 januari 2023 van 19:30 – 20:45 uur. (Inloop vanaf 19:15 uur)

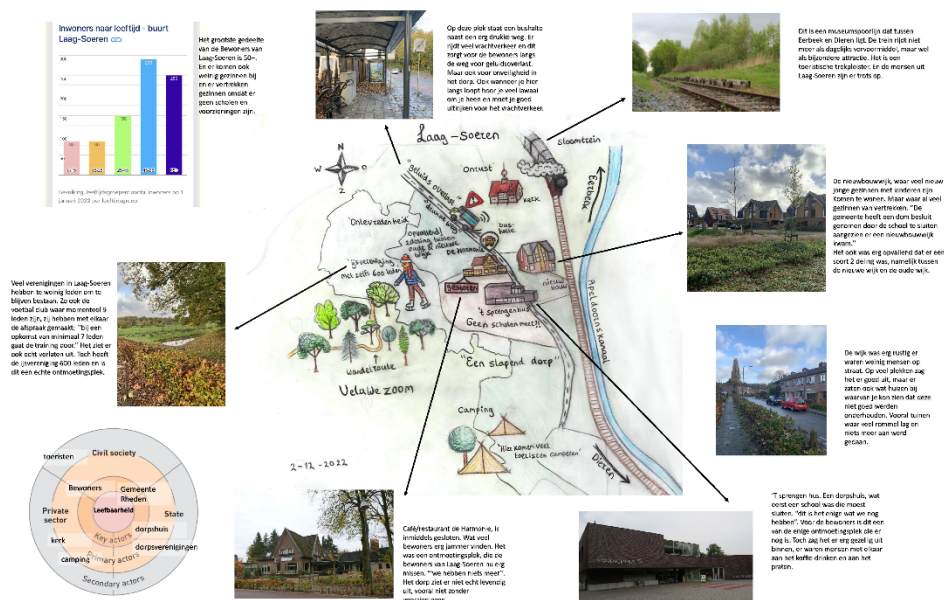
Dus als u nieuwsgierig bent naar de resultaten, kom dan langs! De koffie en thee staat voor u klaar. Een fijne kerst en een gezond nieuwjaar gewenst!

Mocht u nog vragen of opmerkingen hebben over deze vragenlijst, dan kunt u e-mailen naar docent Daan van der Linde, daan.vanderlinde@hvhl.nl of bellen met nummer: 06-12836456.

Wijkbelevingsposters

Figuur 3 Wijkbelevingsposter van Brecht Huijbrechts als oriëntatieopdracht voor het onderzoek.

Figuur 4 Wijkbelevingsposter van Madelief Luning als oriëntatieopdracht voor het onderzoek..

Persaankondiging in Rheden Nieuws met link naar video.

MAANDAG 19 DECEMBER 2022 JOUW WERELD, JOUW NIEUWS

RHEDEN.
nieuws.nl

f t i y in

T Koetshuys
De rouwskamer staat exclusief tot uw beschikking in de dagen na overlijden tot aan de uitvaart.

Nieuws Agenda Sport Schrijf je mee? Foto's Natuur Politiek Column Bedrijvengids Woonaanbod meer

GESPONSORD DOOR KIA
De Kia Niro EV, innovatief in el...

750 wandelaars genieten van Po...

Laatste film in Pimhuis Theoth...

GESPONSORD DOOR KIA
Ontdek de nieuwe Kia Sportage...

GESPONSORD DOOR KIA
De Kia Niro EV, innovatief in el...

Enquête Leefbaarheid door studenten van Hall Larenstein in Laag-Soeren

Door: [nieuws.nl rheden](#) Datum: 13 december 2022 17:42 Laatste update: 13-12-2022 17:42

t f in

Foto: van Hall Larenstein

Meer weten over Thuiszorg?

ATTENT

Visser

Ambachtstraat 2A | 8961 CC Dieren
visserloopwerken@visserdieren.nl

[Enquête Leefbaarheid door studenten van Hall Larenstein in Laag-Soeren \(nieuws.nl\)](#)

LAAG-SOEREN – In december 2022 zal een enquête uitgevoerd worden in Laag-Soeren naar **uw** beleving als **inwoner** van het **dorp**. Deze enquête wordt uitgevoerd door 1e -jaars studenten van Hogeschool Van Hall Larenstein in Velp in opdracht van de gemeente Rheden.

De studenten volgen de studie Management van de Leefomgeving. Eén van de onderzoeksthema's binnen deze opleiding is wijkbeleving/dorpsbeleving en daar gaat de komende enquête dan ook over; de dorpsbeleving en de leefbaarheid van Laag-Soeren.

In voorgaande jaren zijn soortgelijke onderzoeken uitgevoerd in Velp- Zuid, Rheden-West, Dieren-West en De Steeg. Dit jaar is Laag-Soeren aangewezen door de gemeente Rheden. De studenten zijn al sinds begin november bezig met het onderzoek. Wellicht heeft u ze al een keer gezien of gesproken tijdens één van de dorpsbezoeken.

In de wijkbelevingsenquête komen vragen langs over de volgende thema's: sociale kwaliteit, voorzieningen, groenblauwe omgeving, dorpsgevoel, toerisme, verkeer en bereikbaarheid. Het is dus een uitgebreide enquête waarmee uw beleving van het dorp wellicht in de toekomst verbeterd kan worden!

Op de papieren enquête staat een QR-code, waarmee u de enquête digitaal kunt invullen op een smartphone of tablet. Maar u kunt de enquête ook op papier invullen. De papieren enquête wordt in uw brievenbus gedaan op **maandag 19 december 2022** en wordt weer opgehaald bij het inzamelpunt op **6 januari 2023**.

Voor het inleveren is er een inleverbox met het logo van onze hogeschool te vinden in de hal van 't Sprengenhuis. (De openingstijden zijn wel beperkt: dinsdagmiddag, woensdagavond, donderdagochtend als er ook andere activiteiten zijn. Tussen Kerst en Oudjaarsdag is 't Sprengenhuis dicht voor onderhoud.)

Voor het geval er nog onduidelijkheden of vragen zijn: Zie de uitlegvideo in dit bericht.

De studenten zullen de uitkomsten presenteren in 't Sprengenhuis op **woensdag 18 januari van 19:30 – 20:45 uur**. Dus als u nieuwsgierig bent naar de resultaten, kom dan langs! De koffie en thee staat voor u klaar.

Hoe meer ingevulde enquêtes, des te beter de wijkbeleving in beeld kan worden gebracht. Jong of oud, we zien uw antwoorden graag tegemoet! (Meerdere gezinsleden kunnen dus een enquête invullen!) Contactpersoon voor de enquête is docent Daan van der Linde: daan.vanderlinde@hvhl.nl

YouTube: <https://youtu.be/R7JoxlQJabl>

Persbericht over de resultaten

Eerstejaars studenten vragen Laag-Soeren naar dorpsbeleving: ‘Spannend én leuk’

Als je bij onze hogeschool studeert, ga je aan de slag met de uitdagingen van deze tijd en van deze wereld. En dat zijn geen loze woorden. Kijk maar eens naar de opleiding Management van de Leefomgeving. Meteen al in je eerste jaar maak je je sterk voor een duurzamere en beter leefbare omgeving. Zo deden 25 eerstejaars de afgelopen twee maanden onderzoek in Laag-Soeren. Zij vroegen inwoners hoe ze het leven in het dorp ervaren.

Eén van de studenten is Fabian Bast. Samen met de gemeente Rheden - waarvan Laag-Soeren deel uitmaakt - hebben hij en zijn medestudenten gepeild hoe inwoners hun woonomgeving beleven. “En dat was behoorlijk spannend om te doen, maar ook heel leuk”, deelt Fabian. “Spannend, omdat je als eerstejaars met zo’n onderzoek direct in het diepe wordt gegooid. En leuk, omdat je gelijk meemaakt hoe ons werkelijke werk er straks aan toegaat.”

Primeur met heatmaps

In december hebben de studenten enquêtes neergelegd bij zo’n 450 huishoudens. Zes thema’s passeerden de revue: voorzieningen, dorpsgevoel, sociale kwaliteit, omgeving, toerisme en verkeer, veiligheid en bereikbaarheid. “Door vragen te stellen op al deze terreinen, maakten de studenten kennis met de sociale en fysieke kanten van het dorp. En hoe je die het beste kunt combineren. Het was ook een mooie kans om te zien hoe het reilt en zeilt tussen een gemeente en een dorp”, licht docent Daan van der Linde toe.

Elk jaar ondernemen studenten van de opleiding Management van de Leefomgeving een wijkbelevingsonderzoek in de gemeente Rheden. De uitkomsten van die onderzoeken kan de gemeente meenemen in toekomstige plannen om het leven daar prettiger en aantrekkelijker te maken. De enquête in Laag-Soeren had een primeur: voor het eerst konden inwoners hun reactie geven via een interactieve plattegrond. Zo lieten ze met een stip op de kaart zien welke plek ze het mooist én minst mooi vinden, en waar gevaarlijke verkeerssituaties ontstaan. Dat leverde interessante ‘heatmaps’ op.

Betrokken dorp

“De respons op de enquête was echt bijzonder hoog: bijna 25% van de huishoudens heeft de vragen online of op papier ingevuld. Waar we normaal gesproken een score hebben van zo’n 13%. Dat wijst op een heel betrokken dorp”, vertelt Daan. Alle resultaten hebben de eerstejaars deze maand geanalyseerd en gevat in een rapport. Op 18 januari zijn vervolgens de inwoners en de gemeente erover bijgepraat. Fabian: “Goed om onze bevindingen op een bewonersbijeenkomst in het dorp te presenteren. De verhalen van de bewoners die erbij waren, bevestigden onze conclusies.”

Volgens Dirk de Rooij, beleidsmedewerker openbaar groen in Rheden, hebben de studenten waardevolle informatie afgeleverd. “Hun onderzoeksrapport geeft een mooi aanknopingspunt om

het gesprek aan te gaan met de mensen uit Laag-Soeren. Zo kunnen we samen de leefbaarheid van het dorp vergroten.”

Kom sfeer snuiven

Wil jij ook bijdragen aan een betere leefomgeving? Verdiep je dan eens in onze opleiding Management van de Leefomgeving. Op onze [website](#) lees je al heel veel. Of kom sfeer opsnuiven tijdens een [open dag](#), een [meeloopdag](#) of een [rondleiding](#).

Foto's uitvoeren van de enquête in Laag-Soeren

Figuur 5 Studenten maken foto's van de woningen bij de oriëntatie.

Figuur 6 De papieren enquête wordt verspreid via looproutes.

Foto's bewonersavond op 18 januari 2023.

Figuur 7 Presentatie door Sjoerd Wijma voor de opdrachtgever Dirk de Rooij (Rheden), 14 bewoners, 4 docenten, 22 studenten en Inklusio.